

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXVIII (32)

Štev. (No.) 50

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

13. decembra 1979

Resnica in miti

Danes vsi, ki v svetu pišejo o Titu, imajo za njegovo največje herojsko dejanje to, da se je v l. 1948 drznil upreti Stalinu in prekiniti z njim vse zveze. Toda kdor pozna to izmenjavo pisem med Kominformom in JKP vidi na prvi pogled, da se Tito ni uprl Stalinu in ni pretrgal vse stike z njim, temveč ga je Stalin vrgel iz Varšavskega pakta, čeprav je Tito obupno moledoval, naj ga pusti v svoji družini. Šele ob razvoju okoliščin v tej njegovi življenjski stiski, pri čemer so igralo veliko vlogo ZDA, se je iz moledovanja rodil „Stalinov upornik“.

Nekaj podobnega se godi z Edvardom Kocbekom. Znana srbska revija Savremenik v Parizu, „nezavisna kulturna revija“ toda z Mihajlovčevsko tradicijo, je junija t. l. prinesla dve Kocbekovi pesmi v prevodu ter njega predstavitev: „Je eden vodilnih slovenskih intelektualcev in pesnikov, ki je dosegel visoke položaje v državi, in katerega mu je bil že usojen konec vseh koristnih budal... Toda z njim se ni zgodilo tako: Kocbek je spregledal in začel protestirati.“ (Tu omenja odkritje kočevskih zlačinov.) „Vrstile so se nato izjave, ena ostrejša od druge, in Kocbeku se je porodilo vprašanje: ali se more ostati v družbi takih, ki so zavestno pobijali nedolžne ljudi? In Kocbek je izvajal posledice: odšel je.“ Kam? se vprašujemo mi. Odgovor revije: „Danes je doma osamljen kot vsi oni, ki so imeli pogum, da vzdignejo svoj glas proti komunistični strahovladi.“ (str. 72)

Torej: Kocbek je „odšel“, pretrgal stike s temi ljudmi, potem ko je kot protest „odkril“ komunistični genocid in ga vrgel v svet kot bombo — preračunano na primeren čas —, da oboji komunistične zaveznike za zločin; mi pa mislimo, da predvsem zato, da odvrže krivdo od sebe, češ da ni vedel zanj in ni zanj soodgovoren. Zgodilo se mu je kot Titu 1948. Zahod mu je ploskal, ga napravil za herojskega upornika, in mi smo čakali, kako se bo zaveda stopnjevala. Toda Kocbek se je zakamufiral v svoj stari medvojni položaj, se dal izkoriščati, t. j. slaviti in poniževati od ljudi, s katerimi „je pretrgal stike“, ne da bi slišali o vedno „ostrejših in ostrejših protestih“, kot mu jih pripisuje srbska revija. Pravijo, da protestirati celo ni v njegovem značaju.

V Dolomitski izjavi se je dal kastroforno „povoziti“ do konca, ostal je herojski le v tem, da vse doslej ni vstopil v KP, kot vsi drugi voditelji „ustanovnih skupin v OF“. Njegovi protesti so bili tihi — v samem sebi.

Po pričevanju njegovega nekdanjega najožjega sodelavca „na bazi 20“ (na štabu vodstva OF) J. Javoršku, prej Brejca, vemo, da je Kocbek bil po njem dobro informiran o zločinih partije, a si je „mašil ušesa in jadikoval“ ter ni protestiral. Protestiral ni niti proti zaporu njegovih najožjih prijateljev, zaprtih v kleti, nad katero je imelo vodstvo OF svoje seje. Tudi mu je Javoršek že l. 1945 in 1946 poročal o kočevski tragediji, pa tedaj ni protestiral, „ker je bil pač podpredsednik Slovenske zbornice in mu je bilo več do političnega ornata kot do resnice.“

Tudi potem, ko smo v emigraciji izdali že brošuro in znanstvene članke z dokazi o živih „mrličih“, iz groba vstalih, in je v ljubljanskem Delu slikar Ciuha že poročal o 12.000 pobitih, ki žive v emigrantskem spominu, ni našel priložnosti za protest. Šele potem, ko je bil vržen z vseh visokih položajev, ko ni smela iziti nobena knjiga in ni mogel izgubiti ničesar, je prišla „njegova ura“, da je l. 1974 vžgal svojo „tempirano bombo“ in jo vrgel kot odkritje v svet, kot pravi Javoršek, „zaradi lastne glorifikacije pred sovražniki in tujino.“ Kot nekoč Tita, so ga zdaj zaslonili Trst, Böll in mednarodna amnestija, da je bomba imela velik uspeh. Ta uspeh pa je bil le posledica Kocbekovega hipnega poguma. Čakali smo namreč „vedno ostrejšega in ostrejšega“ nastopa v

KOMUNIZEM NE PRENESE KRITIKE

„DRUŽINA“ JE POSTALA CILJ OSTRIH NAPADOV

Beograjski dnevnik „Politika“ je 9. novembra pod naslovom „Versko prepričanje ali politizacija vere“ poročal o seji komisije za agitacijo in propagando pri predsedstvu CK Zveze komunistov Slovenije v Ljubljani. Na seji so razpravljali tudi o pisanju tednika „Družina“. Cerkveni krogi naj bi se zadnje čase postavljali za zaščitnike slovenske narodnosti, kar da je posebno vidno v pisanju verskega lista „Družina“. V Sloveniji, da se pojavlja težnja po oblikovanju novih oblik katoliške akcije. Predsednik marksističnega centra Slovenije Rado Jan je to „novo katoliško akcijo“ označil za „neoblogardistično akcijo, proti kateri se je treba odločno bojevati.“

„Politika“ še pove, da so se na seji v Ljubljani ukvarjali tudi z vprašanjem, kako delati z mladimi v Sloveniji. Bili so mnenja, da posamezni prosvetni delavci ne kažejo dovolj zanimanja za obravnavana vprašanja, in to v središčih, „kjer skoraj polovica šolskih otrok obiskuje verouk.“ Obnašajo se celo brezbrizno, česar bi vsekar ne smeli dopustiti.

KRITIKA ŠTIRIH TEOLOGOV URADNEMU UČBENIKU

V takem ozračju je presenetila paritjo „Družina“ s svojo prilogo z dne 18. novembra: na osmih straneh priloge štirje teologi obravnavajo učno knjigo dr. V. Rusa za sedmi in osmi razred. V uvodu priloge uredništvo pojasnjuje: „Priloga, ki jo objavljamo v tej številki Družine, se loteva nekaterih perečih vprašanj našega družbenega življenja. Gre za kritično analizo nekaterih poglavij učbenika Družba in socialistična morala za 7. in 8. razred osnovnih šol, ki je izšel v Ljubljani leta 1977. To ni osebni napad na dr. Vojana Rusa, ki je avtor spornih sestavkov. Kritika velja knjigi kot uradnemu učbeniku, ki ga je potrdil Republiški komite za vzgojo in izobraževanje z odločbo št. 610-3/77 z dne 11. aprila 1977. V njem so prikazi krščanskega pojmovanja človeka in življenja, trditve o krščanski moralni, pogledi na izvor in vlogo religije, ki podajajo izkrivljeno podobo krščanskih stališč o teh vprašanjih. Zato ne moremo mimo njih. V imenu znanosti, v imenu zgodovinske resnice, v imenu odprtega in nepristranskega pogleda na svet.“

Prvo razpravo je napisal Tone Stres pod naslovom „Človek kot proizvajalec in oseba“. Razpravo zaključuje: „Krščanstvo ne izključuje in ne odklanja nobene človeške morale in nobene plemenite misli. Takih je dovolj tudi v prvih dveh poglavjih učbenika Družba in socialistična morala. Celo potrebuje jih, da lahko svoja splošna moralna načela in religiozna spoznanja konkretizira v našem času in prostoru. In prav socializmu ni in ne more biti tu-

smislu, recimo, Djilasa ali Mihajlova, ko bi bilo treba tvegati zapor ali izgon, a nismo dočakali. Nasprotno: spričo njegovega svetovnega razgласa so mu ti sovražniki, v „katerih družbi sicer noče ostati, ker so pobijali nedolžne ljudi“, začeli izdajati Zbrana pesniška dela v najboljši luksuzni izdaji, mu oskrbeli prevode pesmi v najrazličnejše svetovne jezike in jih izdajali, pripravljajoč mu tako pot — Ribičič cika nekje na to možnost — v Nobelov hram slave. In on: ne protestira vedno ostrejši in ostrejši v mirno prilagojeno življenje v tej skupnosti, ki ga slavi pa tudi — ponižuje, kakor nanese.

V isti srbski reviji na str. 117 stoji namreč tole o Kocbeku: „Nedavno je doživel zadnje ponižanje. Bil je povabljen na neko književno prireditev... Ko je prišla vrsta nanj, da nastopi z recitacijami svojih pesmi, mu je bilo sporočeno, da ne sme govoriti...“ Torej spet: ni se upr! govoriti na režimski prireditvi, ampak oblastniki mu ni-

ja misel o človeku kot osebi, kot subjektu. Gre samo za to, da to misel uveljavimo do konca. Uveljaviti jo je treba najprej v tem našem neposrednem življenju, v prizadevanju za vedno doslednejše uresničevanje samoupravljanja in človekovih pravic, uveljavljati pa jo je treba tudi v trpljenju in v smrti, z vero v Jezusa Kristusa. On je s svojim vstajenjem spremenil v dokončno stvarnost davno človeško prepričanje, da človek kot posameznik in oseba ni sredstvo, temveč vrednota in cilj.“

Drugo razpravo pod naslovom „Marksizem v šoli“ je napisal Franc Perko, ki zaključuje svoja razmišljanja takole:

„Odgovorni v naši družbi se morajo zavedati posledic, ki jih prinaša idejni totalitarizem, zlasti na področju šolstva. Živimo v idejnem oziroma svetovnonazorsko pluralistični družbi. Ta pluralizem bi moral na neki način odsevati tudi naša šola. Idejni totalitarizem v svetovnonazorsko pluralistični družbi predstavlja duhovno nasilje in krši pravice in dostojanstvo človeka. S takim totalitarizmom ne moremo oblikovati humane socialistične družbe. V šoli idejni totalitarizem izkrivlja učenčev osebni, ga sili v neiskrenost in onemogoča humane ideale človekove vzgoje.“

Prav je, da se verni zavemo svojih pravic, ki jih imamo na podlagi običajnih človekovih pravic in določil naše ustave tudi na področju vzgoje in izobraževanja. Te pravice moramo povsod odločno braniti. S tem bomo prispevali tudi k rasti in utrditvi naše socialistične družbe.“

Tretjo razpravo je napisal Štefan Steiner pod naslovom „Krščanska morala po zamisli dr. Vojana Rusa“. V sklepnih besedah povzame takole vsebino razprave:

„Učbenik v obravnavani snovi razsoja o tistem, česar skoraj ne pozna — krščanskega moralnega nauka. Z nedopustnim poenostavljanjem družbenih vprašanj, z nedokazanimi trditvami, z neupoštevanjem nekdanjih razmer in potrebnih zgodovinskih dejstev, itd., celo z nekaterimi izmišljenimi rečmi skuša kompromitirati Cerkev, posebno cerkvena vodstva, in krščansko moralo — s stališča neke dogmatične ideologije.“

To ponuja učbenik štirinajstletnikom, ki jim manjka ustreznih informacij in sposobnost tovrstnega razsojanja. Ali ni to manipulacija? Tudi z učitelji. Kakšne posledice ima takšno pisanje, naj pojasni primer: Nekje je učiteljica naročila otrokom, naj zahtevajo od katehete, da prekliche, kar je učil o krščanski moralni.

Rus dela z obravnavanim pisanjem krščanstvu krivico in nas kristjane žali.“

Četrto razpravo pod naslovom „Izvor in vloga religije“ je napisal France Rode. Svoji razpravi je napravil sklepni povzetek s temi besedami:

„Religijski pojav bi moral predsta-

so dovolili recitirati; ni on pretrgal z njimi, temveč oni z njimi!

In nato sledi v Savremeniku stavek: „Pravijo, da se je Kocbek, sedemdesetletni starček, razjokal.“ (str. 117)

Je to dejanje „heroja našega časa“? Je to dokaz vedno ostrejšega protesta? Stavek na str. 72 bi lahko lepo dopolnili tako, da bi se glasilo: „Kocbek je izvajal konsekvence in — odšel...“ jokajoč domov v usojeno mu, a ne od njega izbrano osamelost...

Usoda, določena od začetka za kristnata budala, kot pravi učenik, ga je vendarle doletela. Kljub pogumu, a zavoljo strahu, ki sta po njegovem označena tega časa in tudi njega samega.

Resnica in mit. In kje so tisti protesti, „eden ostrejši od drugega“?

Mi vidimo le luksuzno izdajo Zbrana dela — že po tisti tempirani bombi —, ki ga je razglasila v svetu kot upornika.

Pariški srbski Savremenik še vedno gleda v njem mit. ek

El proceso que no se detiene

En uno de sus mensajes de despedida, el comandante en Jefe del Ejército, general Viola, expresó:

“El Ejército del cual hoy formamos parte es protagonista de un proceso que ha proclamado con gran claridad sus objetivos, que implican la instauración de un sistema donde el hombre, la libertad, la justicia, la ley, las instituciones, la razón, la fe cristiana y, en suma, la Nación toda, sean sus componentes privilegiados.

“Este sistema, que nos fuera legado por nuestros padres fundadores, significa instaurar una democracia auténticamente representativa con plena vigencia de los principios republicanos tradicionales y con un verdadero y efectivo federalismo. Implica también acuerdos sobre la base filosófica, sobre los valores y conceptos fundamentales de la nación que queremos. Porque ellos deben ser asumidos plenamente por el corazón y por la inteligencia de cada argentino. Para la obtención de ese objetivo, para hacer frente a las exigencias que ello impone, el Ejército cuenta con la fortaleza de su cohesión sustentada en el supremo bien de la disciplina. Cohesión y disciplina que a través del Ejército, de sus instituciones, firmes, sensatas, prudentes y con un profundo sentido de la responsabilidad que ellas suponen, permitirán continuar sin claudicaciones el objetivo final.”

viti tako, da se pred njim vsakdo lahko svobodno odloči.

Antropološki pristop bi bil lahko v izredno obogatitev učenec: dal bi jim nov svež, nedogmatičen pogled na religiozno preteklost človeštva; privedel bi jih tudi do globljega razumevanja človeka ob nepristranskem študiju osnovnih religioznih struktur, kot so miti, simboli, obredi in drugi izrazi religiozne govornice.

Do tja bi moral voditi mladi rod; do možnosti, da vsakdo svobodno in odgovorno sprejme ali odkloni to skrivnostno stvarnost — sakralno —, ki jo je človek nenehno iskal in jo po različni poti išče tudi danes. Ali mladi človek to stvarnost sprejme ali odkloni — to je odvisno od njega. Obe možnosti mu je treba dati, če ga zares spoštujemo. Kakor šola ni zato, da vsiljuje religiozno prepričanje, tudi ni za to, da zapira pot do Boga.“

BEOGRAJSKA „BORBA“ NAPAD A „DRUŽINO“

Glavno komunistično glasilo v Jugoslaviji, beograjska „Borba“, je že 18. novembra objavila v zaglavju „Cerkev in družba“ napad na Družino pod naslovom „Jedan jubilej i jedan pamflet“. Ljubljanski dopisnik piše najprej o 75-letnici samostana Pleterja ter poroča, da je Tito odlikoval pok. priorja Josipa Edgarda Lavova, ki je med revolucijo podpiral Osvobodilno fronto. Nato se spravi pisec na prilogo Družine, ki jo označi kot pamflet. Pisec razprav v prilogi med drugim očita, da „v imenu znanosti in zgodovinske resnice“ grdo potvarjajo znanost in našo stvarnost in da jih najbolj moti Marx in njegov znanstveni pogled na svet.

Delavci iz drugih republik v Sloveniji

V Ljubljani je Silva Mežnarič pripravila študijo o priseljevanju delavcev iz drugih republik, v kateri so zajeti tudi odgovori več kot 2.000 anketirancev in odnos Slovencev do priseljencev. Slovenci menijo, da prihajajo delavci z juga, ker jih Slovenija privlači, privlači pa jih zaradi boljšega zaslužka in boljših pogojev zaposlovanja. Tri četrtine anketiranih Slovencev je proti zaposlovanju delavcev iz drugih republik; polovica pa jih je odgovorila, da priseljence Slovenija potrebuje, ker Slovenci vrste umazanih in težkih opravil nočejo več opravljati, vsaj v Sloveniji ne. V Ljubljani je 30.000 priseljencev, od tega jih je v Mostah v raznih „samskih domovih“ nastanjenih kar 17.000. Razen zaposlenih za nedoločeno dobo je v Sloveniji letos še okrog 13.000 sezonsko zaposle-

nih delavcev, ki žive v glavnem v zasilnih naseljih, v katerih življenje ni mogoče, pa vendar ljudje žive v podobnih razmerah kot n. pr. v buenosaireskih „villas miserias“.

Kaj je „moralno politična neoporečnost“?

Na nedavno anketno vprašanje, kako se izvaja merilo o „moralno-političnih vrlinah“, je pesnik Janez Mernart odgovoril: „Ker ne obstaja nobena nesporna oznaka, kaj naj bi bila „moralno-politična neoporečnost“ seveda tudi ne more biti meril, po katerih bi jo lahko presojali. Zato so take zahteve v delovnih pogojih povsem brezpredmetne in služijo le za pripravo orožja ljudem, ki bi se radi iz osebnih ali kakih drugih vzrokov znebili tega ali onega prosilca za zaposlitev, ali pa tudi že zaposlenega. Osebnost seveda odločno proti takim klavzulam pri raznih razpisih.“

Drugi anketiranci so precej nejasno govorili o tem, kaj se običajno skriva pod „moralno-politično neoporečnostjo“.

UPOR TURKOV OGROŽA HOMEINIJA

ZDA PRITISKA NA EVROPO

Iranski problem z ameriški talci, ki jih študentje pridružujejo na zasedeni ameriški ambasadi, ni doživel važnejših sprememb. Kljub ameriškemu upanju in Homeinijevi izjavi, da bo poseg Združenih Narodov razvozljaval zaplet, je celotna stvar vedno bolj delikatna.

Že prej so v Iranu razglasili namen, da bodo del teh talcev sodili kot „špijone“. Sedaj je sam Homeini to potrdil. Večje število petdesetih Amerikancev, ki se še nahajajo na zasedenem poslatištvu, bodo „v kratkem“ izpustili. Vse ostale pa bodo enostavno postavili pred sodišče zaradi „vohunskega delovanja“ na iranskem ozemlju v prid zahodnega kapitalizma.

Kaj bo Amerika storila v tem primeru? V Washingtonu so izjavili svoje „ogorčenje“ nad takim postopanjem in povedali, da bo to „huda žalitev“ za ZDA. A Carter je istočasno dejal, da v iranskem primeru nima namena uporabiti sile. Pač pa je njegova vlada pozvala prijateljske države na zaplembo iranske imovine v inozemstvu. Zlasti Washington pritiska na Evropo, naj omeji kupovanje petroleja v Iranu.

A najhujši pritisk, ki ga doživlja iranska vlada, ne prihaja od zunaj, temveč je posledica notranjih problemov. Še več, Homeini skuša izrabiti spor z ZDA, da bi premostil hude notranje razlike. Zato tudi njegovi javni pozivi, naj

se Iran združi proti zunanemu sovražniku.

Nedavno in tudi v zadnjih tednih je ponovno prišel na površje problem Kurdov in njih avtonomije. Čeprav so jih prvotno skušali zatreti s silo, je pozneje Homeini pokazal voljo do sprave, prav z namenom, da prepreči notranji boj medtem, ko ima mnogo zunanjih problemov.

A sedaj je doživel še hujši upor Azerijev (Turkov), ki žive v Iranu. Turška provinca, katere glavno mesto je Tabriz, je soglasno vstala proti Homeiniju po sprejetju nove muslimanske ustave. Turki pripadajo drugi muslimanski sekli in smatrajo, da potrjena ustava polaga v Homeinijeve roke preveliko civilno in versko moč, in se boje zatiranja in zapostavljanja. Vstaji Turkov so se pridružile tudi številne vojaške postojanke turške province, po večini sestavljene iz Turkov.

Čeprav turški iranski vodja, ayatollah Madari zanika, da bi se upiral Homeiniju, je razlika med obema verskima vodjema jasna. Kam bo pripeljal ta upor, še ni jasno. Je pa logično, da postaja Homeinijev položaj vedno bolj zapleten. Glede tega je optimističen zlasti bivši iranski ministrski predsednik Bakhtiar, ki je v Madridu izjavil, da se pripravlja na vladanje po Homeinijevem padcu.

PROPAGANDNA POTEZA

Brežnjev je oktobra obljubil, da bo umaknil iz Vzhodne Nemčije dvajset tisoč vojakov in tisoč tankov. Sovjeti so hoteli to prikazati kot velepomembno razorožitveno potezo, ki naj služi svetovnemu miru. Vojaske strokovnjaki so mnenja, da je vse to le propagandna poteza, ki v bistvu dejanskega stanja ne spremeni.

Ko je 5. decembra odšel ob prisotnosti Gromikova prvi kontingent sovjetskih vojakov in prvih 300 tankov iz Vzhodne Nemčije, so sovjeti povabili tudi zahodne časnikarje, da so prisostvovali temu dogodku. Tudi ob tej priložnosti so časnikarji ugotovili, da je umik teh čet in tankov propagandnega in simboličnega značaja. Med tanki, ki so jih odpeljali, je velik del tako zastarel, da ni spričo sedanje tehnike nikjer več uporaben.

Poleg tega se udarna moč Vzhodnega bloka prav nič ne spremeni, če odide 20.000 sovjetskih vojakov in 1000 tankov.

V državah članicah Varšavskega pakta so namesto sovjetske povsod prisotne. Posebno je v Vzhodni Nemčiji naravnost natrpna s sovjetskimi oboroženimi silami in vojaškim materialom. Če hoče iz te države Brežnjev umakniti 20.000 mož in tisoč tankov, ostanejo tam še vedno tri tankovske armade, dve infanterijski in polna letalska bojna enota. V celoti da to 370.000 mož iz Sovjetske zveze s

7.000 tanki, 2350 prevoznimi sredstvi za suhozemsko vojsko, 900 letali in okrog 170 bojnimi helikopterji.

Pri navedenem številu sovjetske vojske in orožja je upoštevati tudi to, da ima Vzhodna Nemčija sama šest lastnih divizij pod orožjem. To pomeni okrog 207.000 mož s 3.100 tanki, 2.000 prevoznimi sredstvi in 420 bojnimi letali.

V ostalih državah — članicah varšavskega pakta — v srednji Evropi je stanje podobno. Na Poljskem sta dve sovjetski diviziji (15 jih imajo Poljaki sami), na češko-slovaškem je 5 sovjetskih divizij (10 imajo Čehi svojih) in na Madžarskem so 4 sovjetske divizije (6 madžarskih).

Tako je v srednji Evropi celotno število bojnih sil držav Varšavskega pakta okrog 900.000 mož (od teh je skoraj 600.000 sovjetskih), zahodno od Sovjetske zveze same je pripravljenih še 340.000 mož sovjetske vojske, ki bodo v danem trenutku takoj na razpolago.

Te številke zasenčijo številčno moč NATA. V Zahodni Nemčiji ima Zahodna obrambna zveza 625.000 mož, od katerih je 300.000 iz ZDA. Ostali so iz Belgije, Anglije, Kanade in Holandske. K temu je prišteti še dve francoski diviziji prostovoljcev, ki nista pod poveljstvom NATA in dve veliki ameriški letalski enoti. Te mednarodne čete raz

MEDNARODNI TEDEN

BOLIVIJSKA PREDSEDNICA IMA VEDNO VEČJE TEŽAVE. Na predsedniško mesto je prišla po uporu bolivijskih sindikatov proti revolucionarni vladi ter indirektno s podporo teh sindikatov. Ko pa je podvzela prve gospodarske ukrepe, je sama doživela delavski upor. Vodje bolivijske delavske konfederacije so zahtevali enostavno ukinitve gospodarskega načrta. To so dosegli le delno. Nato so napovedali stavko. A ni bila tako splošna, kot bi sindikalisti želeli. Sploh je v bolivijski bodočnosti mnogo nejasnih točk.

V SA... narašča val terorizma. Samo v teku zadnjega tedenskega delopusta je bilo ubitih šest oseb. Atentate so si pripisale tkim. Ljudske osvobodilne sile, skrajno levičarska gverilska skupina.

V ITALIJI imajo nov politično-moralni škandal. Saudijeva Arabija je napovedala, da ukine prodajo petroleja Italiji zaradi podkupovanja, ki ga je opazila pri pogodbah za dobavo. V Italiji so ukazali podrobno raziskavo in ugotovili, da se je res nekje „izgubilo“ del 120 milijonov dolarjev. Sedaj se trese vsa Italija, najbolj pa Cossigova vlada.

MSGR. FULTON SHEEN, newjorški škof in pionir širjenja evangelija potom televizije, je umrl v 84. letu starosti. Avtor številnih knjig, je zaslovel v letih po drugi svetovni vojni zlasti zaradi svojih nagovorov po televiziji. Njegov najuspešnejši program je bil „Življenje je vredno, da ga živimo“, ki je tedensko zbral pred TV sprejemniki do 30 milijonov poslušalcev.

V NIKARAGVI je padla vlada. Nalotela je na vrsto težkih gospodarskih in socialnih problemov in na prevelike pritiske s strani sandinistov. Krogi privatnih podjetnikov sedaj predlagajo smernice za nov gospodarski načrt. A mnogi se bojé, da bo prevladala sandinistična linija, ki predvideva še hujšo levičarsko usmerjenost.

polagajo v trenutku nastopa s 7.000 tanki, 2.000 prevoznimi sredstvi in 2.000 letali. Države Varšavskega pakta pa morejo s pomočjo Sovjetske zveze poslati v boj 20.000 tankov, 5.500 prevoznih sredstev in 4500 letalcev.

Na južnem delu NATA (Turčija, Grčija, Italija) je razmerje nekoliko drugačno. NATO razpolaga s 37 bojnimi enotami, nasprotna stran pa le z 21.

Vojaske strokovnjaki so mnenja, da primerjava števila mož, tankov, letal, itd. ne pomeni veliko. Prednost daje vedno le kvaliteta orožja, možnost hitrih premikov in prevozov (pri tankih in raketah) in sposobnost oskrbovanja in dopolnjevanja iz zaledja.

Ameriški obrambni minister Harold Brown je mnenja: „Nas ne sme nič motiti, če imajo Sovjeti več tankov. Za nas je važno le to, da bomo v stanju odbiti sovjetski napad.“

Med probleme, ki niso odvisni od študenta, lahko prištejemo socialni, kulturni in ekonomski položaj dežele, v kateri živi, ki mu morda ne nudi priložnosti za nekatere študije ali za njih nadaljnji razvoj.

Resen problem je pa morebitno nesoglasje med željami staršev in študenta. Ta težava se pojavi večkrat v tistih družinah, kjer je že skoraj ustaljena navada, da se podeduje zdravniški, trgovski ali advokatski poklic. V to problematiko so tudi zajete kulturno ali ekonomsko nižji socialni sloji, katerim moderna družba nudi možnost do boljšega življenja. V nekaterih primerih si starši koprneče obetajo izvršitev svojih lastnih želja po sinovem oziroma hčerinem poklicu. Kdo je pravilno razsodil v teh primerih študentovo bodočnost, se bo pokazalo šele v prihodnosti v konkretizaciji poklica.

Izbira poklica zahteva pri dijaku veliko mero splošne zrelosti. Za psihološko stopnjo se pa lahko sklepa po sledečih izrazih:

a) študent v 4. in 5. letniku se mora zanimati za bodočnost ter občutiti krizo-dilemo. Tiste osebe, ki že od mladih let spoznajo, kateri poklic jim je določen, so izjema v zgodovini človeštva.

V primeru, ko si mladostnik ne stavi vprašanja glede bodočega poklica, naj starši nadomestijo ta neizogibni

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

Napoved zamenjave v vrhovnem poveljstvu vojske je bil najvažnejši dogodek preteklega tedna. Dosedanji poveljnik, general Viola, bo konec tega leta zapustil svoje mesto in šel v pokoj. Zaradi važnosti mesta je bilo logično in napeto pričakovanje, kdo bo imenovan na njegovo mesto. Po vojaških pravilih imenuje naslednika vedno dotedanji poveljnik (upoštevajoč razne tendence v vojski). Ostali sprejmejo njegovo odločitev. Topot je imenovanje padlo na poveljnika I. korpusa vojske. Nov vrhovni komandant je general Leopoldo Fortunato Galtieri.

Vloga in pomen imenovanja moremo razumeti, če upoštevamo sedanji ustavno-politični položaj v Argentini. Od leta 1976, ko je bila strmoglavljena tedanja peronistična vlada in odpravljen takratni korumpirani parlamentarni sistem, vodijo državo oborožene sile. Najvišji upravni organ tega procesa je vojaška junta, ki jo sestavljajo vrhovni poveljniki vojske, mornarice in letalstva. Ko je prišlo do prve zamenjave v vojaških vrhovih, je tedaj junta potrdila dotedanjega predsednika, generala Videla. A ko bo temu potekla sedanja predsedniška doba, bo morala junta izvoliti novega. Ta vrhovni vojaški organizem ima tudi popolno oblast v državi, in v primeru nesporazuma med predsednikom in junto prevladuje mnenje junte, ki predsednika lahko enostavno odstavi in imenuje novega.

Doslej ni bilo vidnejših nasprotij v vojaških krogih v teku zadnjih let. Sedanja zamenjava, po mnenju opazovalcev, skuša to enovitost zagotoviti tudi za bodoče. General Galtieri spada v skupino umirjenih članov vojaškega vrha, katerih namen je počasi prelagniti oblast

JUDJE IN EGIPČANI nadaljujejo, s težavo, a vztrajno, pot miru. Sedaj so napovedali nov datum za sestanek predsednikov obeh držav. Begin in El Sadat se bosta sestala 7. januarja prihodnjega leta, in sicer v Assuan, v Egiptu.

MOSKVA je objavila besedilo predloga, ki ga je poslala Kitajski za normalizacijo medsebojnih odnosov. Predlog predvideva popolno enakost med državama, katerih razmerje naj temelji na mirnem sožitju.

LIBANON je bil pred nekaj časa središče svetovne pozornosti zaradi hude državljanske vojne. Sedaj se bojijo novega izbruha nasilja, kajti v zadnjem času so zaznali v Beirutu prisotnost vedno večjega števila palestinskih ekstremistov.

V OSLO IN STOCKHOLMU so podelili Nobelove nagrade. Največ pozornosti je pritegnila mati Terezija, kateri na čast je stotine Norvežanov priredilo nočni pohod z baklami. Mati Terezija je izbrala priliko, in svet znova pozvala, naj že vendar nehajo z zločini splava.

v civilne roke, medtem ko se urejajo dosednji gospodarski in socialni problemi. Izhaja iz kroga somišljenikov sedanjega vrhovnega poveljnika, in z njegovim imenovanjem je, vsaj v principu, zagotovljen nadaljnji nemoten razvoj procesa.

Ob tem pogledimo še drugo plat tega dogodka. Mnogo se namreč govori o novem poveljniku. Gledati moramo pa, kljub temu da je odstopil, dosedanjega. Nekateri opazovalci so že ponovno namignili, da bo general Viola morda bodoči argentinski predsednik. Prihodnje leto naj namreč vojaška junta (katere član bo tedaj general Galtieri) izvoli „upokojenega višjega oficirja“, ki naj leta 1981 nasledi generala Videla na predsedništvu države. Sam general Viola je izrazil, da on sam more biti ta mož, čeprav je še mnogo drugih, ki imajo „toliko ali še več možnosti“ kot on. To je tudi vsa resnica. Odtlej naprej pa ostane vse v rokah novih vojaških oblasti, in pa — v ugibanju političnih opazovalcev.

Medtem je general Viola že pričel svoje poslovilno potovanje po raznih vojaških postojankah širom države. General Galtieri, ki je prej bil tudi poveljnik II korpusa argentinske vojske s sedežem v Rosario, pa se pripravlja za nastop na novem važnem in odločilnem mestu.

Tako se počasi čisti položaj bodoče politične in ustavne poti Argentine. V tej zvezi so pred dnevi v vladnih krogih napovedali, da bo prihodnjega 19. decembra uradno objavljen „politični načrt“, ali takoimenovani „predlog“, v katerem bodo podane glavne smernice bodočega političnega delovanja.

Ni še jasno, kaj bo v tem dokumentu razporejeno. Če bodo samo nakazane posamezne točke ali bo že določeno razdobje in delovanje preložitve oblasti iz vojaških v civilne roke. Pričakovanja je veliko, težko pa je, da bi politični načrt zadovoljil vse. Sedaj ga v zadnji fazi analizira vojaška junta, ki ga bo tisti dan v kongresni palači predala v predsednikove roke. Od tam bo razglašen narodu.

Na drugem področju napovedujejo obisk brazilskega predsednika v Buenos Airesu. General Figueredo bo tu podpisal več trgovskih pogodb, v skladu z novim razmerjem, ki vlada med Argentino in Brazilom. Doslej so bili medsebojni stiki precej napeti. Brazil je užival močan gospodarski razmah in skušal doseči vpliv na kontinentu, večkrat na rovaš Argentine. Prišli so problemi, tudi glede izkoriščanja vodovja v energetske namene. Potem se je stvar uredila, in sedaj se skuša doseči bratsko sodelovanje. To prav v trenutku, ko se Brazil nahaja v hudih gospodarskih težavah. Prav te dni so devalvirali brazilsko valuto napram dolarju kar za 30 odstotkov.

Spor dveh velikih v južni Ameriki ni koristil nikomur. Upajmo, da bo iz novega sodelovanja mnogo dobička.

O izbiri poklica

V menarodnem letu otroka

Slovenska beseda „poklic“ in španski izraz „vocación“ imata isti pomen: delo ali osebni način življenja, h kateremu smo poklicani. Naša individualna subjektivna narava nam zbuja zanimanje za konkretno življenjsko delovanje. Pri tem izrazu moramo ločiti dva pomena: Prvi širši pojem, ki označuje civilni stan osebe (duhovniški, redovniški, zakonski ali samski stan); drugi ožji pomen pa nakazuje s to besedo določen izraz človekove osebnosti, ko se posameznik izraža potom intelektualnega ali fizičnega dela.

Zgrešena je ostra tradicionalna opredelitev dela na intelektualno in fizično, ker se skoraj vsako delo vrši v sodelovanju in povezavi obeh človeških sposobnosti. Delo, ki teži k razvoju intelektualnih sposobnosti, je danes zelo cenjeno. V nekaterih modernih državah pa je upoštevana praktična znanost, ki je podlaga nove tehnike. Do tega mišljenja je pripeljala pragmatična filozofija, osredotočena na utilitarizem in materializem. Medtem pa zadnja odkritja na znanstvenem polju moderne psihologije in sociologije ugotavljajo, da imajo boljšo kulturno in socialno bodočnost tiste države, v katerih se poudarjajo humanistični poklici.

Izbira bodočega poklica, ki bo človeka spremljal skozi življenje, je bistvene važnosti za osebo, družino in družbo.

Dnevno spolnjevanje poklicnih dolžnosti v pravilno izbranem poklicu se ne občuti kot težka muka ali suhoparna vršitev nalog, ampak kot „profesio“, kot izraz bogate notranjosti in idealov. Že na tak način se oseba izpopolnjuje kot osebnost, ne da bi se omejila na enostransko izobrazbo. Duhovno zadoščenje, ki se občuti ob požrtvovalnem poklicnem delu, je najboljša in najtrdnjša podlaga za zdravo biološko, psihološko in socialno življenje.

Poleg važnosti pravilne izbire poklica je nujno upoštevati konkretne probleme, ki se pojavijo ob tem odločilnem trenutku.

Zgodovinska zadeva je klasična debata med vzgojitelji o pomenu in važnosti prirojenih zmogljivosti in vplivom vzgojnih sredstev. Osebnosti kot Walter, Preget, Claparède, Little in Freud polagajo važnost na vpliv podedovanih bioloških in psiholoških zmogljivosti, medtem ko znani psiholog Adler v okviru teorije osebnosti poudarja vlogo volje pri človekovem delovanju.

Preskočimo zgoraj omenjeni teoretični problem in analizirajmo konkretne težave, ki se pojavijo, ko študent izbira bodočnost v družbi.

prvi korak, ker le tako bodo vzbudili zanimanje pri dijaku.

Študent mora izbrati izmed vseh predmetov fiste, za katere ima naravne sposobnosti in katere mu ležijo pri srcu, do take mere, da žrtvuje druge ugodnosti, da doseže napredek v izbranih strokah. Šolsko spričevalo je večinoma najboljše ogledalo osebnih talentov in trdne volje.

Ako študent nima jasnega pogleda glede določenih predmetov in se mu pojavi navidezno nerešljiv položaj, je sodelovanje psihologa neizogibno. Strokovnjak bo na podoben način analiziral študentovo osebnost ter družinsko in šolsko okolje.

Dokaz nezrelosti je v tem, ko dijak v napol pubertetni fantaziji misli na poklice, za katere nima sposobnosti.

Ko se pojavi drama pri izbiri med dvema poklicema, do katerih sta čustvena naklonjenost in naravna sposobnost enaka, naj bi dijak izbral tisti poklic, ki nudi večje družbene dobrine njemu in svojem ter končno tudi večjo ekonomsko sigurnost.

Važna garancija pravilne izbire se pojavi v tem, da študent logično utemelji in razloži staršem vzroke te odločitve.

Dijak naj spozna poleg šolskih uspehov program izbranih karier: kateri predmeti ga sestavljajo in katera praktična dela so vanj vključena.

Predno se odloči, da bo postal profesionallec v določeni stroki, naj prebere par klasičnih knjig o izbrani karieri.

Študent naj stopi v stik s strokovnjaki določene panoge in naj opazuje njihovo delo, če je mogoče v stvarnem okolju, kjer delujejo (n. pr. bolnišnica, sodišče, urad, tovarna itd.).

Univerzitetna izobrazba zahteva dolgotrajno dobo študija in uspešen zaključek je odvisen od intelektualnih talentov, navdušenja ter vztrajne volje. Kdor si ne upa prevzeti tako pomembne odgovornosti, naj raje dovrši krajše kurze in tečaje in tako bo imel večje možnosti za napredek v določeni specializaciji, ki je oznaka moderne tehnične in intelektualne družbe.

Starši naj bi zasledovali študijsko dobo svojih otrok. Mnogokrat bo potrebna spodbudna beseda ter navdušenje opora tudi pri univerzitetnem študentu.

Pri pripravi na bodoči poklic pa moramo misliti na izbrano pot ne kot na zgolj tehnično ali intelektualno pripravo, ampak kot pripravo na življenje, ki obsega celotnega človeka. Humanistična vzgoja, usmerjena k velikim idealom je nujno potrebna za vse visokošolce. Spoznanje etičnih pravil in slovenskega kulturnega bogastva je nujni del priprave na bodoči poklic v vsakem primeru.

Kati Cukjati

Objavljamo besedilo govora, ki ga je imel 30. avgusta tega leta v Buenos Airesu na „Kongresu za katoliško vzgojo“ (Congreso de la Educación Católica) naš rojak dr. Milan Komar o temi „Vera in kultura“. Kongres se je vršil v modernem občinskem gledališču San Martín v ulici Corrientes. Prisostvovalo je nad 1600 delegatov iz Argentine in sosednjih držav. Udeležil se ga je tudi tajnik sv. kongregacije za katoliško vzgojo, španski nadškof msgr. Javierre. Govor, ki ga priobčujemo, je eden od šestih, ki so tvorili idejno ogrodje kongresa.

41. ČLEN DOKUMENTA „KATOLISKA ŠOLA“

a) „Učitelj, ki obvlada svoj predmet, in ki je obdarjen poleg tega še s krščansko modrostjo, predaja učencu globoki smisel tega, kar uči, ter ga s tem, da sega preko golih besed, vodi v srce celotne resnice“. Tako se glasi 41. člen dokumenta o „Katoliški šoli“. Namen tega predavanja je razmišljati o vsebini tega navodila.

b) Na videz to nima nobene zveze s kulturo, posebno če gledamo nanjo iz sociološke zunanosti. Vendar čeprav nam gornje besede ne razložijo zunanosti kulture, nam pokažejo njeno notranjost, to se pravi, njeno bistvo in notranjo rast.

c) Sicer nas pa tudi ne zanima abstraktno razmišljanje o kulturi in veri, marveč v zvezi z vzgojo, o sintezi med obema, ki poteka v katoliških šolah predvsem zaradi „organične harmonije med vero in življenjem v osebi vzgojitelja“, kakor pravi čl. 43 omenjenega dokumenta.

d) Kateri so bistveni sestavni deli navodila, ki je predmet razmišljanja? Predvsem naj „učitelj obvlada svoj predmet in ima dar krščanske modrosti...“. To pomeni, da za učitelja ni dovolj biti le strokovnjak, marveč, da mora biti tudi človek, ki ga je oblikovala modrost. Ne gre za golo seštevanje dveh vrednosti, temveč za globoko soglasje med obema.

Nadalje beremo, naj tak učitelj „predaja učencem globoki smisel tega, kar uči“. Z drugimi besedami, ne predaja le podatkov, informacij, formul in metod, marveč „globoki smisel“ vsega tega. Ne kakršenkoli smisel, marveč — globoki smisel. Na tretjem mestu beremo, naj učitelj s pomočjo tega globokega smisla „vodi učenca v srce celotne resnice — s tem, da seže preko golih besed...“. Pot do celotne resnice vodi preko predaje „globokega smisla“ tega, kar učimo. Celotna resnica „mora vznikniti popolnoma naravno iz učenja, ki ne ostaja na površini in ki ga lastna teža vleče, da se poglobi v bistvo stvari.

e) Smisel stvari ni nič drugega kot seme Besede, o katerem govori dokument iz Pueble (člen 401) ali kakor pravi sv. Tomaž Akvinez: je „pečat božje misli, vtisnjen v Stvari.“ (Ver. 4) Stvari govore o svojem Stvarniku. Tako je smisel z malo začetnico deležen Smisla z veliko začetnico, ali drugače rečeno — beseda je odsev Besede.

NI VZGOJE BREZ MODROSTI

a) Modrost je „sapientia“, to je „sápida scientia“ ali znanost, polna okusa, užitka. Ne torej kakršnakoli znanost — marveč užitka polna — okusna znanost. In okus — odkod prihaja? Prihaja iz smisla stvari, ki je tesno povezan z njihovo vrednostjo. Kar ima smisel, je vredno. Stvari imajo v sebi pečat misli in ljubezni Stvarnika. Zato so okusne. Poznati jih v resnici, v globini, nam odkriva njih okus.

b) V tem smislu je razumeti znani tomistični rek: „Vsaka stvar je postavljena med dva intelekta“ (Ver. 1, 2). To je med um božjega Stvarnika in um človeškega spoznavalca. Svar je razumljiva za spoznavalca, ker je bila umno spočeta po božjem Umu. To je edino veljavni odgovor — pojasnilo — na ugotovitev fizika De Broglie: „da se ne čudimo dovolj dejstvu, da je znanstveno spoznanje sploh mogoče“.

Po analogiji moremo razširiti gornjo trditev tudi na umetne reči, to je, na človeške stvaritve, kakor

PROF. DR. MILAN KOMAR

VERA IN KULTURA

so na primer umetnine ali tehnični izdelki. Slika je postavljena med dva uma — umetnikovega in občudovalčevega. Enako vsak aparat. Popolnost spoznanja je konec koncev popolnost snidenja dveh intelektov. Vendar to snidenje ni omejeno le na področje spoznavne, temveč tudi na področje čustev. Vsaka stvar je postavljena med dve ljubezni: le tisto je zmožno biti ljubljeno — kar je bilo ljubljeno.

c) V isto smer kaže nauk iz konstitucije „Gaudium et spes“ z besedami: „Kdor ponižno in vztrajno poskuša spoznati skrivnosti, ki so v stvarih, ga vodi, ne da bi se tega zavedal, roka Boga — ki vse stvari ohranja in vzdržuje, da so, kar so (člen 36).“ ... „Človek more in mora ljubiti božje stvari. Sprejema jih od Boga ter gleda, kako rastejo iz Njegovih rok, zato jih spoštuje (člen 39). „Človeški um se ne omejuje zgolj na pojave, marveč je sposoben z gotovostjo prodreti v umljivo stvarnost...“ (člen 15). „Stvar brez Stvarnika izgine. Zato so vsi verniki, katerekoli vere, vedno slišali v jeziku stvari glas in izraz Boga; kadar pozabimo Nanj — stvari otemne.“ (člen 36).

d) Ta tema, kadar ovije človeški um, dobi biblično ime: neumnost, nespametnost. Nespametnost ni napaka v sklepanju — marveč nesposobnost videti in umeti; je nesposobnost videti smisel in bistvo stvari. Neumnost je „zatemnjenje uma“. Zato avguštinski filozof M. F. Sciacca govori o novih „razumnih živalih“ (animales racionales) ne v smislu, kakor so to pojmovali Grki, ki so opredelili na ta način človeka, marveč v popolnoma drugačnem pomenu: to so bitja, ki veliko sklepajo, računajo, kombinirajo itd. — vendar ne vidijo, ne opazujejo, ne najdejo stika z bistvom stvari in v njih je „racionalnost“ združena z najbolj grobo „živalskostjo“. Zgolj živalsko življenje in racionalni račun z otemnjeno voljo in čustvi, popolnoma odtujen sebi, zmožen le spontanij dejanj, pogojenih refleksov, vendar ne svobodnih dejanj.“ (Sciacca. El oscurocimiento de la inteligencia — Gredos, Madrid 1973, str. 34). Svetopisemska neumnost ni pomanjkanje informacije ali znanja ali tehničnih podatkov — marveč je pomanjkanje modrosti.

GLOBINA NI PRIVILEGIJ

a) Potemtakem globina ni privilegij visokih izobražencev ali akademskih krogov. Globina je preprosta zahteva človeške narave, ki je bila obdarovana z umnostjo in zato z neuničljivo težnjo po globini.

„Intelligere“ prihaja od „intus-legere“, kar pomeni brati v globini. Kljub posledicam greha, ki je oslabil naše spoznavne sposobnosti, je človek „vedno iskal in našel vedno globljo resnico“. (G et S, člen 15).

b) Odtod sledi, da globina in z njo modrost nimata nobene bistvene zveze z npr. univerzitetnim študijem, ali s tako imenovanim „raziskovanjem“, ki se na žalost da opravljati brez globine in modrosti. „Univerza ne skrajša uhljev“ je ponavljal znani kordovski pesnik.

Nasprotno pa je preprosta ljudska kultura večkrat hraniteljica zakladov modrosti in globine. Pomislmo le na hvalo, ki jo je izrekel kastiljskim pastirjem Unamuno, rektor v Salamanci, ali na slavo pesev nepismenim, ki sta ga napisala Pedro Salinas in José Bergamín.

c) Dokument iz Pueble ugotavlja v zvezi z južnoameriško ljudsko kulturo: „...ta kultura, prežeta z vero in večkrat brez zadostnega verskega pouka, se izraža na način, ki je značilen za vero našega ljudstva, ki ima smisel za transcendenco in hkrati za božjo bližino. Izraža se v ljudski modrosti, ki ima konceptualne značilnosti, katere usmerjajo življenje naših ljudi tako v odnosu z naravo kakor s soljudmi, dajejo smisel delu in praznovanju, vzajemnosti, prijateljstvu in sorodstvu. Daje pa smisel tudi njihovu lastnemu neokrnjenemu po-

nosu, kljub temu, da žive revno in preprosto.“ (člen, 413) „Ta kultura, ki se ohranja živa in ustvarjalna med ubožnimi, ima poseben poudarek na srcu, ter intuiciji.“ (čl. 414).

d) Dokument uporablja svetopisemski in avguštinski izraz „srce“, kar ne zanika uma, marveč ga vključuje. Če bi ta izraz hoteli prevesti v sholastično izrazoslovje, bi ga imenovali „intellectus“, kar pojmujemo kot sposobnost dojeti bistvo stvari. (grško nûs) in odgovarjajoči čustveni odgovor tega preprostega spoznanja, ki so ga sholastiki imenovali „voluntas ut intellectus“ (grško thélesis). „Srce“ ni neka iracionalna sila, marveč kakor je rekel Pascal: „Ima svoje razloge (raisons), katerih razum (če razumemo pod tem le računarski racionalizem) — ne pozna.“

e) Potemtakem srce ni drugega, kakor globinski organ poglobljenega in kritičnega spoznanja, je „občutljiva konica duše“ (la pointe fine de l'ame) kakor ga je definiral sveti Frančišek Saleški, je kraj velikih in dokončnih odločitev. Smo pred dvema notranjostima: eno predstavlja srce, druga pa je v stvarih, v katere se hočemo poglobiti. Sele tako razumemo prav pomen izraza „globoki smisel stvari, ki jih učimo.“ Kar ne pride iz globine, ne seže v globino. Isto drži za odnose med ljudmi: kar ne pride iz srca — te srcu ne govori.

KJER JE SMISEL — SE PRIKAŽE PRIVLAČNA SILA VREDNOT

a) Že omenjeni dokument iz Pueble govori: „Ne smemo oznanjati evangelija površno, dekorativno, marveč življenjsko in globoko, do samih korenin kulture.“ (člen, 384).

„V okviru te celotnosti hoče evangelizacija doseči korenine kulture, področje osnovnih vrednot in tako prirediti spreobrnjenje, ki bo temelj in zagotovilo spremembe celotne strukture“ (člen, 388).

b) Z drugimi besedami, iti v globino, seči do srca je dolžnost. Brez tega propade vse vzgojno delo. Srce, sedež globokih odločitev, je tudi kraj spreobrnjenja. Resnična sprememba — se dogodi tam.

c) Odkritje smisla je — kakor smo rekli — neločljivo od zaznave vrednot. Če odkrijemo s srcem resnični smisel stvari, zaznamo prav tam tudi vrednote, to je, privlačno dobrino stvari. In ker vemo, da človekova volja ne giblje samo sebe, marveč jo razgiba dobrina (sv. Tomaž — De divinis nominibus, 439), zato srcu, ki je odprto za stvarnost, ne bo manjkalo ne sile čustev ne volje. Zato je srce tudi sedež — močnega življenja.

d) Edith Stein, karmeličanska filozofinja in teologinja, ki je bila Husserlova asistentka in katere beatifikacijski proces je v teku, uči: „Vsak smisel, ki smo ga dojeli, zahteva ustrezajoče zadržanje in ima v sebi moč, ki nas nagiba k temu. Imenujemo „motivacijo“ prav ta vznik moči v duši, ko nas nekaj, kar je polno smisla in moči, vleče k ustreznemu zadržanju, ki je spet polno smisla in moči. Tukaj se znova pokaže, do kake mere sta v duhovnem življenju povezana smisel in moč.“ (Ewiges und endliches Sein, str. 403)

e) Zato učitelju, ki je pripravljen in „obdarovan s krščansko modrostjo“ in prenaša na učenca „globoki smisel tega, kar uči“, prav zaradi te globine ne more manjkati moči čustva in volje, da vodi učenca „v srce celotne resnice“. To dejanje je vse preveč vzvišeno, da bi ga bilo moči doseči zlahka in s ceninimi sredstvi. Potrebno je veliko energije, vendar je ta energija na razpolago vsakemu, ki jo išče tam, kjer jo je treba iskati.

V PLEHKOSTI SE SKRIVA POTENCIALNI ATEIZEM

a) Prišli smo v središče našega razmišljanja, prišli smo do jedra naše argumentacije: brez globine ni modrosti, ni navdušenja, ni pri-srčnega sodelovanja in brez tega

ni dostopa do celotne resnice, ni poti do Boga.

b) To je izrazil z vso jasnostjo sv. Tomaž v „Summa theologiae“ (I 65, 1—3): „Stvari, same na sebi, ne odvrtaajo od Boga, marveč vodijo k Njemu. Kar pa odvrta od Boga, se zgodi po krivdi tistih, ki se poslužujejo stvari na plehek način.“ In kaj je plehko? Plehko, „insípido“ je „no-sápido“ — to je brez okusa — je neokusno.

c) Isto uči drugi Tomaž, učitelj duhovnega življenja, pisec „Hoje za Kristusom“, to je Tomaž Kempčan. „Če je tvoje srce pošteno, potem bo vsaka stvar zrcalo življenja in knjiga svetega nauka. Ni namreč tako neznatne ali podle stvari, da ne bi mogla izražati božje dobrote.“ (II, 411). Iz poštenega srca je namreč mogoče videti stvari take, kakor so v svoji globoki resničnosti, to je, kakor — božje stvari.

d) Vendar to ni le vprašanje vzgoje, temveč celotnega duhovnega življenja. „Obstaja le en sam problem. Samo eden — in sicer ta: vse stvari so narejene, da nas vodijo k Bogu. Dejansko pa nas večina stvari odvrta od Njega. Vprašanje je, kaj naj storimo, da se stvari, ki nas od Boga ločijo — spremene v sredstva, ki nas vodijo k Njemu. Mi sami, zaradi nepravilne uporabe stvari, jih spreminjamo v zapreke med Bogom in seboj; potemtakem je treba čisto preprosto spremeniti te naše vsakdanje življenjske realnosti, iz zaprek v sredstva.“ (Kardinal Jean Danielou — Escandalo de la Verdad, str. 217-219.)

e) Iz navedenega je mogoče razbrati strašno silo razboževanja in razčlovečenja, ki izvira iz plehkosti in površnosti, iz zgolj koristolovskega gledanja na svet, ki nas obdaja. „Kar odvrta od Boga, se zgodi po krivdi tistih, ki se poslužujejo stvari na plehek način.“ Tistih, ki jim ne vidijo smisla ne vrednote, to je, notranjega dobrega niti lepote. Nič ne razdira bolj temeljnih vrednot, kakor površnost in plitvost.

„MORNARJU NI TREBA POZNATI PREPADOV OCEANA“

a) Površnost in plehkost pa sta postali v modernem svetu naravnost programatični. Pomeni, da ni sta posledica nepremišljene napake, marveč nasprotno: povprečnost je posledica popolnoma jasnega namena, ne se ukvarjati z globokim smislom stvari, z ničemer, kar bi utegnilo privedi do „celotne resnice“. Ta namen je večkrat osnovan na razlogih „praktičnosti“. Znan je stavek, ki ga pripisujejo angleškemu empiristu Johnu Locku (1632-1704), češ, da „mornarju ni treba poznati prepadov oceana, kajti za dobro plovbo je dovolj, če pozna površino morja“. Ta stavek označuje široke miselne tokove zadnjih stoletij, od iluminizma v 18. stol. do današnjega neopozitivizma.

b) Iz takega vidika stvari nimajo smisla, če ga pa imajo — tega ni mogoče spoznati. Zato pravijo, organizirajmo življenje in kulturo na ta način, da se omejimo zgolj na to, kar je mogoče obvladati z našimi čuti, kar more biti predmet točno določenih, logičnih in matematičnih metod. Drugače rečeno: omejimo se na čute in logični razum, v nemar pa pustimo um in srce.

c) Eden najvidnejših predstavnikov sodobnega neopozitivizma — milanski prof. Ludovico Geymonat pravi: „Zaključek je preprost: medtem ko ima smisel govoriti o racionalnosti, kadar mislimo pri tem na neki določen sistem stavkov (proposiciones), pa nima nobenega smisla govoriti o racionalnosti na splošno kot o nečem, kar bi moralo biti posledica neke prvotne intuicije.“ (Studi per un nuovo razionalismo, Chiantore, Torino, str. 206). „Logičnost logičnih struktur je nekaj, kar je mogoče kontrolirati in ima zato smisel. Splošne logičnosti narave pa ni mogoče kontrolirati, zato gre za neko nejasno in temno idejo, ki ne more biti resno vzeta v pretes.“ (Istotam, str. 261)

d) Potemtakem človek ne bi mo-

gel stopiti iz svojega sveta, kajti vse, kar je vredno pozornosti, so le njegove lastne zgradbe — kajti te edine je mogoče popolnoma kontrolirati. Pot k celotni resnici je dokončno zaprta. Na ta način je zankanje globokega spoznanja predstavljeno kakor edino mogoče in resno znanje.

e) Iz takega gledanja se je sarkastično norčeval Hegel, ko je pred več kot 150 leti ugotavljal, da „površnežem po znanju in značaju nič tako ne prija, kakor prav ta nauk — ki predstavlja površnost in plehkost, kakor cilj in sad intelektualnega napora“. (Werke, VIII, str. 35). Hegel ni bil krščanski mislec, toda kakor vsak globok duh, je tudi on zavračal nasilno omejevanje duha zgolj na dejstva, ki jih je mogoče čutno dokazati.

f) Prav zato je strašno lahkomi-selno uvajati v katoliške šole avtorje in tokove, ki črpajo iz filozofije, katere zanika globoki smisel stvari. Taki avtorji morejo sicer nuditi delne doprinose v svoji stroki, nikdar pa ne bodo mogli podati splošnega zajema. Zanikanje objektivnega smisla stvari je globoko ateistična teza in potemtakem katoliški vzgoji silno škodljiva.

DVE KULTURI — DVE MISELNOSTI

a) Zahteva po globokem smislu in po modrem delovanju pa nujno predpostavlja kritično zadržanje. Predno je namreč srce organ globokih odločitev — je organ presojevanja. Avguštinska teza trdi, da je srce „amor bene discernens“ — da je ljubezen, ki dobro presoja. Vsaka resnična ljubezen je taka. Dobro presoja. Ali z grškim izrazom: je kritična. „Krinein“ pomeni v grščini presoati. Zato Cerkev, prav zato, ker svet ljubi, gleda nanj kritično in se temu gledanju ne more odpovedati. „Cerkev, ko oznanja veselo oznanilo, opozarja na prisotnost greha v kulturah in jo odpravlja; očisti in izganja iz kultur „nevrednote“. Na ta način vrši Cerkev v kulturah — kritiko.“ (Puebla, 405)

b) Ker smo že povezali zahtevo po kritičnosti z ljubeznijo, je prav, če vprašanje še malo bolj pojasnimo. Kritizirati ne pomeni napadati. Kritizirati pomeni presoati, soditi glede na resničnost stvari. Kritika nečesa je lahko dobra ali celo zelo dobra, če je stvar sama na sebi dobra ali zelo dobra. Biti kritičen ne pomeni biti sovražno napadalen, marveč pogumen v ugotavljanju resnice. Zato resnični smisel za kritiko ne izključuje neke dobrohotnosti do predmeta svoje kritike, marveč to dobrohotnost vključuje. Brez drobca dobrohotnosti ni pozornosti, brez te pa ni mogoča objektivna presoja. Carlo Mazzantini, pomemben italijanski tomist, (rojen v Arg. v mestu Reconquista v prov. Santa Fe) pravi: „Kdor hoče biti kritično dobrohoten — mora biti dobrohotno kritičen“.

c) Proti tej „dobrohotni kritičnosti“ in „kritični dobrohotnosti“, ki naj spremljata sodobno katoliško kulturno in vzgojno delo pa skrito deluje neki „aktualizem“, za katerega je dovoljeno in primerno sprejeti vse, kar je „aktualno“. Ne briga več resnica, marveč zgolj „družbena aktualnost“, da rabimo izraz Ortega y Gasset.

d) Isti avtor takole svari pred aktualizmom: „Ne, ne gre lahko-miselno sprejemati „našega časa“. Prav nasprotno. Vsak „naš čas“ prinaša s seboj pravila in svoje zablode, svoj resnični dekalog in svojo potvorbo. Od tod potreba po neprestani kritiki našega časa, da ga privedemo iz potvorbe k njegovi bistveni resnici in ga merimo s samim seboj. Čim resneje sprejemamo naš čas, toliko odločneje bomo odklanjali vsako popuščanje njegovim potvorbam.“ (El espectador, VIII, Arquero, Madrid, str. 263.)

e) Omenjeni „aktualizem“ je izraz nekega določenega gledanja na kulturo, ki jo omejuje na njeno „družbeno“ zunanost, na to, kar pravi družba, kar je v neki družbi na zunaj pereče, sprejeto in v veljavi.

V takem zajemu ni prostora za

(Nad. na 4. str.)

* Dokument „Katoliška šola“ je izdala Sveta kongregacija za katoliško vzgojo v Rimu 19. marca 1977 in je obvezno navodilo za vse katoliške šole.

SLOVENCİ v ARGENTINI

Osebnosti:

Rojstvo: V ponedeljek 3. decembra se je rodila Gabrijela Lorena Hostnik, hčerka Tomaža in ge. Marjetke roj. Stariha.

V družini Jožeta Černaka in njegove žene Marije roj. Burjek, se je 16. decembra rodil sin.

Krsti: Krščeni so bili v slovenski cerkvi Marije Pomagaj dne 15. decembra Veronika Erika Bahl, hčerka Carlota Alberta in ge. Metke roj. Lipar. Botrovala sta ga Jerica Vombergar in Santiago Jacobo Bahl; Marjan Aleksander Pugliese, sin Alejandra in ge. Irene Marije roj. Lipar. Za botra sta bila Claudio Pedro Chiochetti in Maria Liliana Pugliese. V nedeljo 16. decembra pa Adrijan Gaser, sin Mihe in ge. Anke roj. Savelli. Botrovala sta Jože Malovrh in ga. Alenka Savelli Pat. Vse tri je krstil delegat msgr. Anton Orehar.

Vsem srečnim staršem čestitamo!

Poroka: V soboto 3. novembra sta se poročila v cerkvi sv. Antona v Villa Devoto gđ. Metka J. Praprotnik in Karol M. Luna. Čestitamo!

Nova diplomantka: Na državni univerzi je diplomirala iz biokemije gđ. Marjeta Eiletz. Čestitamo!

CARAPACHAY

Zaključek pouka slovenske šole v Carapachay-u smo praznovali prav na slovesen način v nedeljo 25. novembra. Gospod Amon je najprej podal kratko poročilo o delovanju šole. Takoj za tem so ob zvoku koračnic prikorakali na oder naši absolventi s slovensko zastavo. Tu je spregovorila voditeljica šole ga. Markeževa, ki je v lepih besedah tudi dala napotke tem, ki letos odhajajo. Sledil je nastop pevcev, to je vseh učencev, ki so nam prav dobro zapeli nekaj slovenskih pesmic. Le tako naprej, saj naša pesem vedno navduši, posebno še, če pride iz tako mladih grl. Najmlajši učenec je nato deklamiral „Tri luže“. Tudi par poskočnih smo slišali na harmoniki. In že smo imeli priliko prisluhniti na dramski način pripravljene Aškerčevi baladi „Ponočna potnica“. Tudi sv. Miklavža so se spomnili s kratko ertico. Sledila je tudi v dramski obliki „Časa nesmrtnosti“. Že se vidi, da bomo imeli še dobre igrance. Zelo korajžno sta nam nato Anica in Tonček Senovršnik prikazala: „Pravi in nepravi svet“. Nagradili smo ju po vsej pravici z močnim plaskanjem. Za konec, pa so nam predstavili kratek prizor: Kmetič in volk.

Kot se iz vsega tega razvidi, je bil spored bogat in pester, za kar gre vsa pohvala našim učiteljicam, ki se trudijo z našimi otroki, da ostanejo Slovenci. Za ves ta trud so se jim starši tudi temu primerno zahvalili in zaključili šolsko prireditev pri pogrntjenih mizah s čajanko. Slovenska šola Josipa Jurčiča v Carapachay-u — čestitamo.

MENDOZA

SPOMINSKA PROSLAVA K 20. LETNICI SMRTI ROŽMANA V MENDOZI

V Mendoza smo po vseh svojih najboljših močeh skušali počastiti spomin 20. obletnice smrti škofa Gregorja Rožmana.

Pri popoldanski skupni maši, 25. novembra smo se ga spomnili in skupnih prošnjah molitvah; mašnik g. Jože Horn je govor posvetil njegovemu veličastnemu spominu.

Po maši smo se zbrali v dvorani našega Doma. Na okusno okrašenem o-

dru je stala osvetljena pokojnikova slika in ob njej obsežna miza.

Za njo so posedli Rudi Hirschegger, ga. Anica Hirschegger, prof. Božidar Bajuk, inž. agr. Janez Grntal in društveni predsednik Stane Grebenc.

Po uvodnih besedah društvenega predsednika je povzel besedo g. J. Horn in je v svojem govoru predstavil življenjsko sliko rajnega begunskega škofa in slovenskega Mojzesa, ki je vodil naš narod v najtežjih in najnevarnejših časih njegove zgodovine.

Po govoru so pod vodstvom in ob razlagi prof. B. Bajuka štirje bravci menjaje predstavljali lik velikega narodnega in verskega voditelja ter svetniškega mučenika z odlomki njegovih najpomembnejših lastnih izjav, pobud, opominov in poslanic. S tem so prikazali najbolj jasno in na najbolj resničen način pokojnikov značaj, njegovo gledanje na usodnost časa in na zaskrbljeno ter žrtev polno njegovo delovanje, za katerega si je že v svojih preloških slutnjah izbral ob škofovskem imenovanju geslo „Križa teža in plačilo“.

V naslednjem smo poslušali škofove vzpodbudne besede, ki od pričetka njegovega duhovniškega delovanja ter vse do smrti v izseljenstvu izpričujejo njegovo posebno in iskreno češčenje ter zaupanje Materi božji, kateri je naš narod kot prvega v zgodovini v njegovi celoti posvetil njenemu Brezmadežnemu Srcu.

Bravci so nato predstavili škofa Rožmana v njegovem odnosu do brezbožnega komunizma ob branju najznamenitejše njegove pridige na Miklavžovo nedeljo 1. 1943.

Sledili so še odstavki, nagovori in izjave, ki so nam pokojnika prikazale kot rodoljuba in ljubezni do mladine, do naroda, do njegove usode v begunstvu in izseljenstvu.

In končno smo še do solz ganjeni poslušali Prezvizišnega na njegovi smrtni postelji, ob slovesu in odhodu v večnost po „plačilo križa“, ob njegovih poslednjih besedah, ki so kakor Kristusove na križu bile v molitvi za preganjavce...

V to tajinstveno razpoloženje se je za sklep še oglasila pesem. Zbor je v grobni tišini, ki je prevzela dvorano, zapel „Gozdič je že zelen“ in „Rož, Podjuna, Zila“.

Zapuščali smo dvorano ob zvokih Händlova Aleluja z občutki poveljanja trpke in grenke „teže križa“, ki jo je iz ljubezni do naroda in do nas vseh vzel nase naš begunski škof — naš slovenski Mojzes — škof Gregorij Rožman.

POČASTITEV PRAZNIKA BREZMADEŽNE

V naši mendoški skupini smo kot prvo pridružitve k argentinskemu Marijinemu letu pripravili počastitev praznika Brezmadežne. Zavedamo se, da smo sinovi in hčere slovenskega naroda, ki se je kot prvi v celoti posvetil Njenemu Brezmadežnemu Srcu. In podobno kot bratski poljski narod že več kot tisoč let potujemo pod njenim varstvom. Zato se zavedamo, da moramo storiti vse, kar

Proslava Brezmadežne in tri 10-letnice SDO in SFZ

V nedeljo 9. dec. se je pri mladinski sv. maši v slovenski cerkvi Marije Pomagaj zbralo izredno veliko slovenske mladine iz vseh okrajev velikega Buenos Airesa. Z ubrano molitvijo in pesmijo so glasno pričali, da je njihova vera živa in da kljub težavam in nevarnostim, ki jih obdajajo v vsakdanjem okolju, kakor je v pridigi povedal msgr. Orehar, morejo z globoko vero v Boga graditi sebi in drugim boljši svet.

Po sv. maši so se mladi in starejši zbrali v dvorani. Vstopil sem v dvorano. Prevzel nas je pogled na Marijino sliko na odru, okrašeno s hortenzijami. Geslo „Z Marijo oznanjujmo Jezusa!“ nas je spominjalo, da smo v argentinskem Marijanskem letu.

je v naši moči, da prispevamo in sodelujemo s posebnim češčenjem skozi vse leto tja do Marijinega kongresa v oktobru prihodnjega leta, ki bo vprav pri nas v Mendoza.

Med popoldansko skupno mašo na praznik Brezmadežne je g. Horn svoj govor posvetil pomenu češčenja Brezmadežne in poudaril naše sodelovanje v argentinskem Marijinem letu.

V Domu pa je pevski zbor nato pripravil večer Marijinih pesmi, med njimi venec naših najbolj priljubljenih majniških, šmarničnih.

Napovedovalec g. St. Grebenc je za uvod med drugim izvajal sledeče misli:

„Za Bogom najrajši Marijo častim; Mariji čem pevati dokler živim.“ Tako poje slovenski človek v naši stari ljudski pesmi. Pa se zdi, da se globoke resnice — v pesmi s tako preprosto prisrčnimi besedami povedane — večinoma premalo zavedamo. V njih je zajeta tista dragocena značilnost slovenskega naroda, ki ga odlikuje skozi njegovo tisoletno dobo krščanske zgodovine in verske tradicije. To je tista odlika, po kateri si je naš narod prislužil, da ga po pravici imenujemo — Marijin narod.

Saj se skozi vsa stoletja v vseh težavah in bridkosti, v največjih življenjskih ter zgodovinskih preizkušnjah kot človek in kot narod zaupno zateka k Njej v popolni zavesti in v trdnem prepričanju, da „kjer huda je sila, Marija je mila; Marija pomaga, kjer upanja ni.“ In prav iz te globoke vere ji je naš človek vzdal tako prisrčno in značilno ime: Marija Pomagaj.

V dvorani je bil pripravljen ortalček z brezjansko Marijo Pomagaj, obdano s cvetjem in svečami.

Vsa prireditve je imela namen, da nas vso mendoško srenjo — kot nekdanj ob majniškem večeru sredi vasi — zbere pri Marijini kapelici.

V pravo razpoloženje so nas vse zazibale tople doživete Turnškove besede opisa našega majniškega, šmarničnega Marijinega večera na vasi.

Ob strani je zbor prepeval ob kratkih napovedovalčevih razlagah pesmi: Veselimo se, kristjani! — Spet kliče nas venčani maj — Krasni majnik že razgrinja — Že slavski žvrgolijo — Cvetke trgaj. — Nato so se ob kapelici zbrali naši otroci, prinesli so svoji Materi cvetja in ji zapeli dve pesmici: Jaz sem otrok Marijin in Sreča tvoje počastimo.

In je sledilo zborovo petje: Naj ti zvijem, Mati mila — Marija, Mati moja — Ko v jasnem jutru primiglja — Že pada mrak v dolino — Dan že zapira oči — Morska Zvezda.

In v tišino pričaranega svetostnega večernega razpoloženja so za slovo ob pogledu na podobo naše Marije Pomagaj še vsi navzoči zapeli Premrlovo: O bodi med nami, ljubljena Mati!...

Bb.

S skupno Marijino pesmijo je bila otvorena prireditev.

Prvi del je bil namenjen proslavi tridesetletnice obeh mladinskih organizacij. Spregovoril je prvi predsednik SFZ g. Avgust Horvat. Orisal je začetke organizacij in pojasnil, da je bilo potreba mnogo truda in žrtve pri osnovenju obeh mladinskih zvez.

Omenil je glavne cilje SDO in SFZ: „Posredovati razvoj duha in telesa v okviru prijateljstva članov“. Prijateljstvo pa mora biti iskreno, odkritosrčno in dobroželjno, ker le v takem razpoloženju in v zavednosti ciljev je zagotovilo obstoja in bodočnost slovenske skupnosti. Končno je pozval mladino, naj nadaljuje z delom v organizacijah, naj skuša dvigniti dan za dnem sedanjost raven v dobro svoji lastni bodočnosti in celotne slovenske skupnosti v Argentini.

Drugi govornik pa je bil sedanji predsednik SFZ Pavel Pleško. Iz njegovega govora smo povzeli sledeče:

„Hvala se moramo spominjati tistih, ki so osnovali naše organizirano zdomsko življenje, posebno pa tistih, ki so pričeli z organiziranim delovanjem za mladino. Spominjati se moramo njihovega neskončnega idealizma, ki je te pionirje vodil in jih še vodi v nepriznani žrtvovanje in v tiho delo. Istočasno se lahko vprašamo, koliko idealizma vsebuje naša dejavnost?“

Vedeti moramo, da čeprav nam svet vsak dan pokaže drugačen obraz, ostane še zmeraj vrednotna lestvica idealnega človeka nespremenljiva. Isto velja za vlogo mladine v naši skupnosti. „To, kar nam skupnost nudi, kar mi, danes uživamo, je v največji meri sad velikega dela naših prednikov. Kakor imamo pravico do koristi, bodisi duhovne ali pa materialne, od omenjenega dela, imamo tudi neizogibno dolžnost, da za bodoče rodove naredimo vsaj toliko ali pa še več, kakor je bilo nam dano na razpolago, pa če smo to znali izkoristiti ali ne. Slovenska dekleta in fantje so zmogni in napredni, treba je le majhen pa vreden korak vestne odločitve in na delo!“ Končal pa je z vprašanjem „Ali bomo čez trideset let lahko mi v položaju, v kakršnem so v tem trenutku naši starši in voditelji naše skupnosti in bomo, recimo, naši otroci praznovali šestdesetletnico SDO in SFZ? Če si tega

želimo, z upanjem v še lepšo bodočnost začnimo novih trideset let!“

Po tem govoru se je razdelila vsem višim navzočim predsednicam in predsednikom SDO in SFZ spominska brošura, ki je bila posebno izdana za to priliko.

Nato je še duhovni vodja obeh organizacij g. dr. A. Starc spregovoril nekaj besed in povezal proslavo tridesetletnice s prireditvijo, s katero obe organizaciji počastijo Brezmadežno nepretrgoma že vsa tri desetletja.

V drugem delu je sledil festival verskih pesmi in popevk.

Ob spremljavi kitar, instrumentalnih skupin, orgel, flavte, trompete ali klarneta so prihajale na oder manjše pevske skupine. V dvorani, pod odrom so pa nastopale večje skupine pevcev.

Vseh nastopajočih je bilo toliko, da je vse nas veselo presenetilo dejstvo, da naša mladina zaniema za versko pesem. Popolnoma vse pesmi so bile na novo nastudirane za to priliko. Celotne nekatere v originalni prireditvi besedila in uglasbitve nastopajočih samih. Celotno so nam zapeli dvajset pesmi, vse v smislu teh sledečih naslovov: Vse si ustvaril za nas, Marija sveta mati; Bog je meni spremljevalec; Hočem s teboj Gospod; Pridi Jezus; Aleluja; Brezmadežni; Ave Marija.

Po želji organizatorjev festivala obojih skupin in posameznikov zato, da jočih skupin in posameznikov, zato, da sledimo namenu te prireditve: „Počastitev Brezmadežne, ki naj bi obudila v vseh nas močno in odločno voljo za krščansko življenje“.

V poudarek prav tega namena so med pevskeimi točkami bili vpleteni intervjuji, z dekletom, članico Katoliške Akcije, s fantom, ki deluje v Misijon-skem krožku in z redovnico družbe Marije Pomočnice.

Z odgovori na zadana vprašanja obeh napovedovalcev so nam intervjujani povedali o svojih veseljih in težavah, ki jih srečujejo v njihovem naporu, da zavestno živijo svoj krščanski in apostolski poklic. Želeli so nam pa tudi vcepti v spomin, da samo le k Bogu namenjeno življenje ima svoj edini in pravi smisel. S skupno pesmijo „Marija skoz' življenje“ smo odhajali veseli in z mirnim srcem, z občutkom, da smo doživeli nekaj trenutkov bližje Bogu in Mariji, ki naj bodo naši edini vodniki v našem osebnem in skupnem življenju!

SLOVENCİ po SVETU

VENEZUELA

Tudi Slovincem v Venezueli se včasih posreči, da se dobro izkažejo v tujem okolju.

Ker jih je malo, so take prilike bolj redke, zato pa toliko bolj dragocene in priznanja vredne.

V glavnem mestu v Caracasu se je ustanovil Državni Mladinski Orkester (Orquesta Nacional Juvenil), v katerega sta bila po poskusnih nastopih sprejeta tudi dva Slovence — brata Jakoš: Lojze, star 15 let, ki igra prvo violino, in Anton, star 17 let, ki igra flavto, oba pa poleg tega igrata tudi klavir, ker konservatorij poleg predmeta na prosto izbiro od vsakega učenca zahteva tudi znanje klavirja. Sta sinova slovenskih staršev, Antona Jakoš in njegove žene

Pavle roj. Ilija, v družini se govori slovensko. Ko so starši videli njuno glasbeno nadarjenost, so jima omogočili študij konservatorija (poleg gimnazije), kjer so profesorji kmalu dali nadaljnje pobude. Starši se niso ustrašili stroškov in so jima kupili klavir, kmalu pa sta se specializirala: mlajši za prvo violino, starejši pa za flavto.

Orkester, ki ju je sprejel v svoj stalež, šteje nad 100 članov, od katerih nobeden ni star nad 20 let (razen dirigenta, prof. José Ant. Abreu). Ob prvem nastopu so igrali dela Beethovna, Silvestra Revueltas-a, Čajkovskega, za ilustracijo glasbenega baroka so nam pa podali Opus 3 No. 10 iz l. 1728 od ital. mojstra Ant. Vivaldi, torej sama dela za zahtevne orkestre. Ves, skoro dve uri trajajoči spored so odigrali brezhibno, kot da sodelujejo sami stari igralci. Zato tudi občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo ne ravno majhno dvorano, ni štedilo z izrazi odobravanja.

Vsekakor je uspeh, tako s strani obeh mladih fantov kakor tudi s strani staršev, vreden vsega priznanja in naših čestitk.

KANADA

SLIKAR TED KRAMOLC, ki živi v Torontu od leta 1949, je v galeriji Ingenu v Torontu pripravil retrospektivno razstavo svojih del od prvih let svojega ustvarjanja. Razstavljениh je bilo 19 olj, 17 pastelov in 23 risb. V ličnem obvelitlu o razstavi, ki ga je izdala galerija Ingenu, je v skopih besedah povedano, da so dela nastala med vojno v koncentracijskem taborišču, po vojni v begunskem taborišču v Avstriji in nato seveda dela iz življenja v Kanadi.

SLOVENSKA MANIFESTACIJA V TORONTU. Za slovenski narodni praznik 29. oktobra sta člana Narodnega odbora za Slovenijo Otmar Mauser in dr. Peter Urbanc povabila kanadske Slovence na protestno manifestacijo pred italijanskim konzulatom in avstrijskim klubom Edelweis v Torontu. Ta manifestacija je bila pripravljena v oporo slovenski manjšini pod Italijo in Avstrijo, ki kljub lepim obljubam državnikov večinskih narodov Italije in Avstrije še vedno nima zadovoljivega jamstva za uspešen napredek in razvoj. Ob manifestaciji pred italijanskim konzulatom je bila konzulu izročena posebna protestna spomenica za italijansko vladu. Manifestanti so nosili napise, s katerimi so seveda obveščali tudi ostale Kanadčane o namenu protestne manifestacije.

RAZMIŠLJANJE NEZAŽELENEGA

V zadnjem času so nekateri slovenski duhovniki iz svobodnega sveta kljub temu, da so dobili vizo od pristojnih konzulatov za obisk domovine, bili na meji Slovenije zavrnjeni, češ da so nezaželeni. To se je primerilo tudi g. Janezu Kopaču CM iz Toronta. V verskem listu Božja beseda za november je sam pomislil, kako je do tega prišlo. Takole pravi:

„1. septembra 1979 sem se s prijateljem pripeljal okrog desete ure do jugoslovanske meje na Ljublju. V začetku je bila obmejna kontrola še kar prijazna. Pogledali so obema potni list in ker so videli, da je vse v redu, so ga že ožigosali, niti kovčka niso odprli. Nato se je pa začelo. Oba potna lista so odnesli na urad in začeli telefonirati, nama pa naročili, naj greva na drugo stran ceste. Čakati je bilo treba še celo uro, nato je Slovenec prišel nazaj s potnim listom mojega prijatelja in mu povedal, da lahko odide naprej. Meni pa je dejal: 'Vi ste v Ljubljani nezaželeni in se morate obrniti nazaj!' Tudi potni list mi je dal nazaj šele, ko sva obrnila avto nazaj proti Avstriji. Pogledal sem ga: nad vizo jugoslovanskega konzula v Torontu je bilo zapisano: Uničeno

annulé. Torej nimajo tudi vize jugoslovanskih konzulov v Jugoslaviji nobene veljave. Prvi občutek je bilo veliko razočaranje, ker sem imel doslej o slovenskih oblastnikih veliko boljše mnenje, kot ga zasluži, deloma zaradi propagande, ko se je zadnja leta toliko govorilo, da je komunistični režim v Sloveniji veliko bolj človeški kot je bil v začetku, deloma pa zato, ker sem že po naravi tak, da o ljudeh rajši vedno mislim dobro kakor slabo. Treba mi je bilo tega doživeti, da sem se streznil. Beseda nezaželen mi je dala mnogo misliti: zakaj sem nezaželen in od koga?

ZAKAJ?

Živo mi je začelo prihajati v spomin, kako so mi zadnja leta župljani, ko so prihajali z obiska v Slovenijo, pripovedovali, da so jih v Sloveniji na notranji upravi silili, naj bi mene v Torontu špijonirali. Seveda so mi to prišli praviti le tisti, ki so špijoniranje odklonili. Koliko jih je špijoniranje sprejelo, zlasti ko jim je bila obljubljena nagrada, je drugo vprašanje. Prav tako je vprašanje, kaj so ti špijoni slovenskim oblastem povedali o meni. Vedno

sem govoril odprto in javno, nikdar nič na skrivaj, kar se tiče komunizma in slovenskih oblasti. Zato vsa slovenska skupnost v Torontu ve, kaj in kako sem o njih govoril. Skrajni antikomunisti so me celo obsodili, da sem komunističen župnik, kar me je bolelo. Res sem se kot dušni pastir izogibal vsakega političnega delovanja, a ne iz kake bojazni ali celo iz kakih simpatij do komunizma in slovenskih oblasti, ampak zato, da ne bi odbil od župnije kakega Slovenca. 27 let sem že v Torontu in vsa ta leta sem skušal pomagati vsakemu Slovencu, ne glede na njegovo politično prepričanje, ako se je v kakih zadevi k meni zatekel. Po svojih močeh sem se trudil, da bi Slovence v Torontu povezoval v čim močnejšo slovensko in versko skupnost. Zakaj sem torej pri slovenskih oblasteh nezaželen in so me na zelo nehuman način zavrnili na slovenski meji, medtem ko je samo tisto uro prihajalo v Slovenijo na desetine Nemcev, torej pripadnikov tistega naroda, ki je za vlade Hitlerja pobijal Slovence kot talce, jih preseljeval in delal razna nasilstva nad njimi? A ti so bili vsi zaželeni, le ubogi misijonar, ki se trudi za Slovence v Torontu že 27 let, je nezaželen, da pride na obisk v svojo rojstno domovino. To mi je dalo veliko misliti. A ko sem bolj resno razmišljal, od koga sem

nezaželen, sem tudi dobil odgovor na vprašanje, zakaj sem nezaželen.

Nato g. Kopač razmišlja o vprašanju, od koga naj bi bil nezaželen. Pride do jasnega odgovora, da je nezaželen od komunistične partije. Svoja razmišljanja zaključil tako:

„Pa še ena misel mi je prišla, ko sem slišal, da sem nezaželen in da ne smem v svojo rojstno domovino. Kaj če bi mi po smrti ob sodbi sam Jezus tako dejal: 'Nezaželen si od mene, ne smeš v božje kraljestvo.' To bi bil zame najhujši udarec. In prav lahko se to zgodi, če bom popuščal brezbožnikom na račun Kristusovega evangelija. Duhovniki smo poklicani, da oznanjamo evangelij in resnico, naj bo priljubeno ali nepriljubeno. Kako usodno bi bilo zame, ko bi mi ob sodbi Kristus rekel: 'Nezaželen si; kajti ko so slovenski komunisti vdirali v slovenske in verske organizacije v Torontu, si ti strahopetno molčal in si dopustil, da so podirali, kar ste prej gradili. Kar pretreslo me je, pred kakšno odgovornostjo stojim. Kot apostol Pavel sem vprašal Jezusa: 'Kaj hočeš, da naj storim?' In v notranjosti sem slišal Jezusov odgovor: 'Poklican si, da ostaneš v slovenski skupnosti v Torontu in jo varuješ pred lažnimi preroki, ki prihajajo k vam na zunaj v ovčjih oblačilih, na znotraj pa so gra-bežljivi volkovi.'“

V JUGOSLAVIJI SE KOPIČIJO

NOTRANJI PROBLEMI

POSLEDICA GOSPODARSKIH TEŽAV. POLEMIKA PROTI „KLERIKALNIM SILAM“

Pod tem naslovom je izredno dobro poučen dopisnik Frankfurter Allgemeine Zeitung Victor Meier v dopisu z Beograda z dne 3. decembra takole opisal sedanji položaj v Jugoslaviji:

„Veselite se pričakovanju konca tedna in proslave državnega praznika 29. novembra je bilo pri mnogih Beograjcanih skaljeno, ker so morali zopet enkrat po dolgih letih čakati v vrstah, tako pred prodajalnami kave, mesa in drugih vsakodnevnih potrebščin. Dnevnik „Politika“ je smatral za potrebno opozoriti prebivalce glavnega mesta, naj računajo s tem, da bodo preskrbovalne težave trajale dalj časa. „Vzroki niso trenutni“ pravi list. Energični in popularni župan v Beogradu Kovačević si prizadeva zboljšati položaj z organizatoričnimi ukrepi. Vendar so njegove možnosti omejene ker ne more bistveno vplivati na vladino gospodarsko politiko.

Vodilni predstavniki režima so prišli do spoznanja, da so preskrbovalne težave osnovnih vsakdanjih potrebščin, od prehrane do kurilnega olja, začele kazati tudi politične posledice. Vplivajo namreč negativno na delavnost in na splošna prizadevanja za uspostavitve gospodarske stabilizacije, kakor je bilo ugotovljeno na neki seji beograjskega mestnega sveta. Stane Dolanc, ki je eden vodilnih članov partijskega predsedstva, pa že vidi, da so na delu sovražniški elementi. Medtem ko državni in partijski šef Tito v stilu dobrega dedka dobrovoljno dopušča, da imajo ljudje pravico kritizirati pomanjkljivosti, prehaja Dolanc takoj na politično polemiko in z nevoljo poudarja, da hočejo „kritiki“ izrabljati nastale težave.

Pred uslužbenci neke tovarne se je Dolanc branil pred javnimi očitki prebivalstva, da je krivdo za vse težave iskati v „sistemu“. Dolanc je ta očitek zavrnil s tem, da je vrgel odgovornost za sedanje stanje na padec delavske produktivnosti, ki je po njegovem mnenju slej ko prej vsesplošno nezadostna; slabša je tudi organizacija. Presenetljivo je, je poudaril Dolanc, da Jugoslovani govorijo več o pomanjkanju kave, kakor o nujnosti varčevanja splošne energije, da bi se tako zboljšalo v državi devizno stanje, od katerega zavisi možnost uvažanja. Jugoslovanski komunisti, je naglasil Dolanc, smo v težavah vedno govorili resnico. Tisti pa, ki skušajo sedanje težave politično izrabljati, so

„stalinistični dogmatiki, desno usmerjeni liberalci in nacionalisti raznih barv“, posebno še „klerikalne skupnosti“.

V zadnjem času se v Jugoslaviji kopičijo notranji problemi. Gospodarski položaj je poslabšan zaradi elementarnih katastrof; tako zaradi potresa pred nekaj meseci in poplav pred nekaj dnevi. Zadnje so povzročile občutno škodo v severni Črni gori, v Sandžaku, Kosovu in Makedoniji. Zaradi slabe pšenice letine je nujno treba uvažati še več žita za kruh. Osnutki družbenih planov in proračunov za leto 1980 vzbujajo vtis, da v prihodnjem letu ni upati na nika-ko olajšanje v deficitni plačilni bilanci, niti na znižanje inflacije.

Dosedaj podvzete mere za stabilizacijo niso imele uspeha, kar priznavajo tudi uradni. Niti v avgustu uzakonjeno zamrzovanje cen. Če pa so kje opazni kakšni delni uspehi, je posledica teh negativna, ker pride v prodajo še manj osnovnih artiklov vsakdanje uporabe. Mnoge cene so slej ko prej očitno prenižke, da bi mogle jamčiti zadostno ponudbo blaga.

Že precej časa vlada v krogih glavnih voditeljev tiho nezadovoljstvo nad „sovražnimi elementi“, ki naj bi sedaj skušali kovati zase kapital tudi iz gospodarskih težav. To nezadovoljstvo naj bi sedaj bruhalo na dan in prineslo nevarne oznake. „Nacionaliste“ in „klerikalne kroge“, o katerih je govor, moramo najti predvsem v Bosni in Hercegovini, na Hrvaškem in v Sloveniji.

Konkretno gre očitno za okrepitev muslimanov v Bosni, tako v nacionalnem kot v verskem pogledu; za naraščajočo vlogo katoliške Cerkve pri populariziranju narodnih vrednot in za naraščajoče nastopanje Cerkve v Sloveniji z zahtevo po jamstvu človekovih pravic, predvsem kar zadeva enakopravnost verujočih in neverujočih. Dolanc je javno kritiziral katoliški cerkveni tednik „Družina“

Gotovo pa tudi za režim te polemike z navedenimi silami niso brez problema. Ko je Tito v Bosni pred delegacijo republiških oblasti govoril o tem problemu, ni tvegala, da bi obtožene „klerikalne sile“ v tej republiki imenoval s to oznako. Če bi to storil, bi javno zavzel stališče proti muslimanom in Islamu. To pa bi bilo skrajno neprimerno zaradi odnosov Jugoslavije do islamskih neuvrščenih držav, da ne omenimo posebej petrolejskih islamskih držav.

Sporočilo naročnikom

Vse naročnike, ki še nimajo plačane naročnine, prosimo, da to store čimprej. V januarju bomo pošiljali opomine, kar povzroča nove stroške naročnikom in upravi.

Naročniki iz Vel. Buenos Airesa lahko plačajo v UPRAVI LISTA v Slovenski hiši.

V Ramos Mejii sprejema naročnino tudi PISARNA V SLOMSKOVEM DOMU, ob torkih, sredah in petkih od 17. do 20. ure in ob nedeljah po maši.

V San Martinu g. SKALE JOŽE st. ob nedeljah v Domu po maši.

V San Justo g. MAKŠ OSOJNIK.

Na Slovenski pristavi ga. MAGDA ČEŠAREK ob nedeljah po maši.

V Kreditni zadrugi SLOGA ob ponedeljkih, sredah in petkih od 15. do 19. ure.

Naročniki iz Vel. Buenos Airesa se lahko informirajo, koliko dolgujejo, telefonsko v Upravi Sv. Slovenije.

UPRAVA SVOBODNE SLOVENIJE

PRVI, DRUGI IN TRETJI KENNEDY

V ZDA je v teku predvolilna tekma dveh kandidatov demokratske stranke za predsedniške volitve 1981, ko poteče prvi mandat sedanjemu predsedniku Carterju. Le-ta je po ustavni določbi lahko izvoljen v drugo, ne pa več zapored v tretje. Njegov nevarni tekmeček zvezni senator Edward (Ted) Moore Kennedy — tretji aspirant na Belo hišo iz te družine — je sicer bil premagan, ko sta se s Carterjem prvič pomerila v Floridi, a to ne pomeni veliko. Leto dni je še časa in prilik dovolj za uveljavljanje tako enega kot drugega.

Ob šestnajstletnici (22. novembra) umora prvega Kennedyja, bivšega predsednika Johna Fitzgeralda, se je tako v ZDA kot drugod po svetu časopisje spet obširno razpisalo o tem še vedno nepojasnjenem umoru. Kake odločilne jasnosti v ta megleni kriminalni tudi posebej za to imenovani kongresni odbor letos ni doprinesel. Ugotovil je le eno: poročilo prvotne preiskovalne komisije Warren ne drži. Pojavili so se zelo verjetni dokazi, da so bili oddani na Kennedyja štirje in ne samo trije strelji, da Lee Harvey Oswald ni bil edini morivec in je verjetno pripisati umor kakih zaroti. Oswald je bil izvršen zločin nad Kennedyjem, zahtevali od sosednjega okrožja Tarrant, dovoljenje za ekshumiranje Oswaldovega trupla za ponovno istovetenje. Sodišče se o tej zahtevi še ni izreklo. V tej zvezi je zanimivo, da je že leta 1960, še preden je bil Kennedy izvoljen za predsednika, poslal takratni šef kriminalne policije FBI Edgar Hoover državnemu tajništvu pismo s prošnjo, naj se preišče primer nekega Lee Harvey Oswalda, bivšega člana morna-

rice, ki se baje nahaja v ZSSR in bi mogel biti zamenjan za kakega ruskega špijona. Ni pa tega povedal tri leta kasneje po umoru preiskovalni komisiji Warren.

FBI še zmeraj išče svojega nastavljenca Ervil LeBarona, obtoženega umora založnika dvomljive književnosti Larry Flinta. Ta je malo prej dejal, da ima važne sledi v zadevi Kennedyjevega umora in da raziskuje še naprej. V umor naj bi bil zapleten omenjeni LeBaron, ki je zdaj zato osumljen umora Flinta.

Prav tako nejasen ostaja umor drugega brata Kennedy, Roberta Francisca, tedanjega newyorškega senatorja in predsedniškega kandidata z izvrstnimi izgledi na volivno zmago. Kot storilec je bil aretiran in obsojen izraelski arabec Shirhan B. Shirhan. A nerazumljivo so zadetki v Kennedyjev tilnik, ko je na televizijskem traku dokazano, da je Shirhan streljal odspredaj. Poleg tega so našli na tleh tulce nabojev, ki ne odgovarjajo kolibru Shirhanovega revolverja. Policija v Los Angeles, kjer je bil R. Kennedy umorjen, se je branila zaslišati neke prostovoljne priče in je baje uničila predloge.

Afera tretjega Kennedyja, sedanjega tekmečka za predsedniški stol, tudi še ni pozabljena. Njegov beg, ko je v Chappaquiddick skupaj s svojo tajnico utonil v avtom v reki in je ona izgubila življenje, je tedaj zbudil veliko hrupa in komentarjev. A kljub vsemu temu, ali morda prav zato, ima še danes slej ko prej ime Kennedy močan zven v ZDA. Veliko zaslug ima pri tem gotovo še odsev in spomin na vlado brata Johna. Vsekakor je Ted Kennedy danes najpopularnejša politična osebnost v ZDA. Carterjevi nesrečni državniški posegi so veliki adut za Kennedyja, a nemara bi mu bil bolj zagotovljen in lažje dosegljiv uspeh po končani drugi Carterjevi predsedniški dobi.

GORIŠKA in PRIMORSKA

ZANIMIVO PREDAVANJE O SLOVENCIH V ARGENTINI

Spet nas je obiskal v Gorici g. Vinco Zaletel s Koroške. To pot je prišel s polno torbo diapozitivov, ki jih je naredil ob svojih treh obiskih slovenskih izseljencev v Argentini. Zadnjič je bil tam letošnje poletje.

Predavanje, ki ga je imel najprej v nedeljo 25. novembra v Katoliškem domu v Gorici, nato pa še isti večer v štandreu in naslednji dan v števerjanu, je bilo izredno zanimivo in poučno. G. Zaletel je hotel predvsem pokazati veliko kulturno dejavnost argentinskih Slovencev, ki so se v tej prostrani južnoameriški državi naselili od leta 1948 dalje. Videlo se je, da je sam prevzet od izredne podjetnosti naših ljudi, ki so si postavili cerkve, domove, zavetišča, organizirali šole, društva in rekreativne ustanove. Poudarjal je resnost naših mladine, gospodarsko podjetnost naših rojakov in njih uveljavitev v argentinskem, javnem življenju. Bil je to en sam slavospev našemu človeku v tujini z neprikrito žalostjo, da žal česa take-

ga nimamo ne koroški ne primorski Slovenci v zamejstvu.

Poleg slik o življenju argentinskih Slovencev je pokazal še marsikaj drugih zanimivosti iz te dežele Južnega križa, ki je značilno ozvezdje dežel pod ekvatorjem. Buenos Aires, Pampa, Mendoza, Mar del Plata z Miramarom in Bariloche na jugozahodu države so bili kraji, ki jih je sam obiskal in kjer so ga povsod Slovenci nadvse pristrčno in gostoljubno sprejeli. Njegova predavanja so bila silno pomembna zlasti za mladih: približala so mu domovino staršev in ga utrdila v ljubezni do slovenskih izročil.

Čeprav je g. Zaletel to pot govoril dobri dve uri, je vse minilo dosti prehitro. In še je imel slike, ki bi jih rad pokazal. Časovna stiska mu je to preprečila. Vsi, ki smo se predavanja udeležili, smo bili predavatelju za lepi večer hvaležni. Kar smo videli in slišali, pa je bilo za nas istočasno spravevanje vesti in vzpodbuda za nadaljnje prosvetno in kulturno delo v našem okolju.

Kat. glas

PO ŠPORTNEM SVETU

LJUBLJANSKA OLIMPIJA se je v tekmovalstvu za evropski hokejski pokal z zmago nad bolgarskim prvakom Levskim uvrstila v tretje kolo. Dosedaj se je Olimpiji samo enkrat uspelo prebiti v tretje kolo. Toda preko četrtfinala pa ne bo prišla — pomeriti se bo morala z moskovskim CSKA, branilcem pokala evropskih prvakov.

BOSENSKI HUMORIST Enver Mehmedbašić je zapisal, da je znano, da je Sarajevo dobilo ime po istoimenskem nogometnem klubu, ki se imenuje Željezničar in da obstajajo tudi še druga čudna mnenja, kot na primer, da je najboljši bosenski nogometni klub ljubljanska Olimpija.

Ta „bosenski“ klub se je v zadnji jesenski tekmi pomeril v Mostarju z Veležem in igral neodločeno 1:1. V prvih 17 kolih je Olimpija letos na 8. mestu, s 7 zmagami, 4 neodločenimi igrami in s šest porazi. Pred njo so Sarajevo s 23 točkami, Radnički (Niš) in Crvena zvezda (Bgd.) s 22, Hajduk (Split) je zbral 21 točk, Velež in Napredak (Kruševac) po 20, Vardar (Skopje) 18, za njo pa beograjski Partizan 17, zagrebški Dinamo in Sloboda iz Tuzle 16, Željezničar in Rijeka 15, Budućnost iz Titograda in Osijek 14, Borac (Banja Luka) 13, Vojvodina (Novi Sad) in Čelik (Zenica) 11.

V drugi zvezni ligi sta na koncu lestvice z 10 točkami po 15 kolih trboveljski Rudar in Maribor, velenjski rudar pa je s 15 točkami na 8. mestu. Trboveljčani so skoro gotovo obsojeni na izpad, dočim ima Maribor, po zadnjih nastopih sodeč dosti upanja, da se reši iz nevarne cone.

ODOBJOKARJI mariborskega Stavbarja so v drugi zvezni ligi po sedmem kolu bili s sedmimi zmagami v vodstvu s 4 točkami prednosti in so glavni favoriti za uvrstitev v prvo ligo.

ROKOMETAŠI Slovana-Kolinske se po prvih uspešnih nastopih počasi umikajo proti sredini lestvice, v drugi zvezni ligi pa je lanski prvoligaš Aero-Celje krepke na prvem mestu. Seveda pa bo moral spomladaj krepko nadaljevati, da bi znova postal prvoligaš.

OBVESTILA

SOBOTA, 22. decembra:

Na Pristavi skupno božičevanje, ki ga pripravljata krajevni odbor Zveze slovenskih mater in žena. Začetek ob 19.

NEDELJA, 23. decembra:

V Slovenskem domu v San Martinu ob 10. redni občni zbor.

Božična noč 24. decembra:

V Slovenski cerkvi Marije Pomagaj slovenska polnočnica ob 22. uri.

BOŽIČ, 25. decembra:

V Slovenskem domu v San Martinu po sv. maši kratka božičnica in nato božični zajtrk.

PONEDELJEK, 31. decembra:

V Slovenskem domu v San Martinu veliko silvestrovanje z orkestrom.

V Slomskovem domu ob 21. uri veselo silvestrovanje z domačo večerjo.

Na Pristavi silvestrovanje ob 21. uri.

NEDELJA, 6. januarja 1980:

29. misijonska veletombola na dvoriščih Baragovega misijonišča v Slovenski vasi.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Počitniška šolska kolonija odide iz Retira v sredo 26. decembra ob 22.15 z vlakom Sierra Noche. Otroci naj bodo do 21.30 na postaji!

Slovenska radijska oddaja je vsako nedeljo od 8 do 8.30 ure na radio Antartida.

Slovenska knjižnica ZS ima več novih knjig. študentje, izrabite počitnice za slovensko branje!

Peter Urbanc

ZGODOVINA SLOVENCEV

I.

V Ljubljani je pred kratkim izšla obsežna Zgodovina Slovencev, ki jo je izdala Cankarjeva založba, pripravilo in izdalo pa 22 zgodovinarjev in njih sodelavcev. Med njimi najdemo imena: prof. Franc Grafenauer, Zdenka Cepič, prof. dr. Vasilij Melik, dr. Metod Mikuš, Marko Ivanič, CK ZK Slovenije, Primož Hainz, SZDL Slovenije in drugi. Z Instituta za zgodovino delavskega gibanja je kar sedem avtorjev in sodelavcev.

Če kaj, je gotovo v zgodovini potrebna objektivnost, zato je skoraj neverjetna sestava urednikov tako pomembne knjige. Človeško in tudi razumljivo je, da bo strankarski človek iz Centralnega komiteja partije pisal dogodke iz svoje perspektive, toda zgodovina mora biti pisana objektivno. Ker je državljanski vojni posvečena več kot petina knjige in je pisana pristransko, delo zaradi tega trpi. Toda režim ne dopušča nobene kritike; le tako si je možno razlagati, da v tako važnem de-

lu ni poskrbljeno vsaj za videz nepristranosti.

Težka roka sistema se čuti v knjigi vse od fevdalnih časov dalje. Vse je pisano s perspektive marksizma in razrednih bojev; to velja celo za desetletja pred prvo svetovno vojno in še prav posebej za dobo prve Jugoslavije. Vsa dogajanja so avtorji opisali tako, kot da je vse ljudstvo težko in željno čakalo odrešenja po partiji.

Na strani 734 zvezmo, da puč v Beogradu 27. marca 1941 ni predstavljal — po citatih Kardelja, ki je v knjigi tudi največkrat citiran — samo oficirskega puča, ampak da je bil tudi posledica dolgotrajnih priprav in bojev komunistične partije Jugoslavije. Znano je, a to v knjigi ni omenjeno, da je bil puč izvršen v času nenapadalne in prijateljske pogodbe med nacistično Nemčijo in Sovjetsko zvezo in iz tega izhajajoče kooperacije vseh komunistov na svetu, da se ta sporazum ne bi pokvaril. V

knjigi je na strani 742 omenjen pohod 150 domaćinov iz Mirne, ki so z nemškimi zastavami v rokah zahtevali priključitev Nemčiji. Avtorji pišejo, da so manifestacijo organizirali Nemci iz Mirne in njihova peta kolona. Italijani so v množično smrtelnih in je bilo sedem nepotrebnih smrtnih žrtev. Kot je splošno znano, je ljudi vodil v to nesrečo vsem znan slovenski komunist.

Nekaj strani naprej, na strani 744, piše, da nobena slovenska stranka ni mogla doseči enotnosti slovenskega naroda. Samo komunistična partija Slovenije (KPS) je znala oblikovati formalno in zgodovinsko popolnoma opravičeno novo vodstvo slovenskega naroda in to iz pozitivnih sil treh tradicionalnih političnih taborov in iz naprednih sil strankarsko neopredeljenih. Prva etapa na tej poti naj bi bila ustanovitev Osvobodilne fronte (OF) slovenskega naroda 27. aprila 1941 (str. 745). Skupine, ki so se z delegati udeležile ustanovnega sestanka OF, so priznale KPS pobudo za ustanovitev OF in vodstvo KPS v OF in v NOB (narodnoosvobodilni borbi). Torej na tem sestanku ni bilo govora o komunizmu, temveč o boju za svobodo, na kar je mogel in moral pri-

stati sleherni pošten Slovenec. Na strani 751 seveda zvezmo, da se 27. aprila 1941 ni vršil ustanovni sestanek OF, ampak prav za prav sestanek Protiimperialistične fronte. Nemci pa takrat niso bili imperialisti, saj so bili zavezniški svetovje. V OF se je PF spremeni- la šele od nemškega napada na Sovjetsko zvezo (22. junija 1941). K temu bi bilo treba pojasniti, da je bilo aprila 1941 v tedanji „Ljubljanski pokrajini“ morda kakih 100 komunistov in kar naenkrat je partija dobila legitimacijo, da vodi narod? Zadeva o ustanovitvi OF aprila 1941 je seveda privlačena za la- se, ker je tedaj šlo le za sestanek Protiimperialistične fronte. Kdo pa so bili tedaj imperialisti?

Gotovo je tudi, da na sestankih OF v prvem letu ni bilo govora o komunizmu, šlo pa je končno za to, kaj je KPS nameravala v resnici. Da je bila OF partiji le sredstvo za doseg nadoblasti, je bilo jasno, če že ne v začetku, pa prav gotovo po preteku kakih treh mesecev. Celotno obdobje od leta 1941 naprej je v knjigi postavljeno na fikcijo narodnoosvobodilne borbe, ki je bila že šestkrat dokazana kot zgrešena in le vaba in fronta za rabo za-

veznikov. Na tej fikciji ni mogoče vztrajati, saj je vendar sam Josip Broz Tito pred leti na televiziji javno povedal: „Mi smo imali državljanski rat, ali o tome u ono vreme nismo mogli govoriti.“ Edvard Kardelj piše v pismu CK KPJ decembra 1941: „Naša akcija se je spremenila iz NOB v borbo proti domači buržoaziji.“ V podrobnostih obračuna s fikcijo borbe proti okupatorju Djilas v knjigi „Vojni časi“.

Stran 758: Sklep OF 1. novembra 1941, da po osvoboditvi prevzame na slovenskem ozemlju oblast OF v celoti.

Stran 767: Na konferenci KPS v Kočevskem Rogu julija 1942 je poročal o položaju Boris Kidrič: KPS je v NOB dosegla uspeh združitve ljudskih množic v OF. Le dva tabora sta na Slovenskem — OF in bela garda, ki ji branijo vstop v OF le razredni interesi. Boj proti beli gardi mora biti dvojen: Razkrinkavati jo kot okupatorjevo podružnico in jo vojaško uničevati. Niso komunisti krivi za nastanek in razvoj bele garde, ampak razredna nesoglasja. V Sloveniji je z OF ustvarjena nacionalna enotnost, ki jo krši iz razrednih interesov le bela garda, to pa je seveda groba narodna izdaja. (Bo že)

Dve lepi spominski proslavi ob 20-letnici smrti dr. Gregorija Rožmana

V CLEVELANDU — ZDA

V Združenih državah Amerike so imeli v mesecu novembru dve dobro obiskani in uspeli spominski proslavi, na katerih so počastili spomin škofa dr. Gregorija Rožmana ob 20-letnici njegove smrti. Proslavi sta bili (kolikor imamo doslej poročil) v Clevelandu in v Lemontu.

V Clevelandu je bila spominska proslava v nedeljo, 25. novembra 1979. Slovenska spominska sv. maša je bila ob 14 v cerkvi sv. Vida, spominska akademija pa v farni dvorani. Sv. mašo je daroval pomožni škof iz Toronta, dr. Alojzij Ambrožič; z njim so somaševali: msgr. Baznik, p. Fortunat, župnik Pajk, župnik Božnar s svojimi kaplani Kumšetom, Simčičem in Bruningom. Cerkev je bila ob tej priložnosti polna častilcev pokojnega ljubljanskega vladike. Škof dr. Ambrožič se je v lepih besedah spominjal pokojnega škofa dr. Rožmana ter je primerjal Pilatovo sodbo nad Kristusom s sodbo komunističnega sodišča nad škofom dr. Rožmanom.

Po sv. maši so se rojaki podali v farno dvorano, kjer se je vršila spominska prireditev, ki jo je pripravil pripravljalni odbor, v katerem so bili zastopniki vseh slovenskih protikomunističnih organizacij. Tudi pri tej prireditvi je bila udeležba zelo lepa. Oder je bil za to priložnost lepo okrašen, ob strani odra je bila postavljena velika oljnata slika pokojnega škofa, nad njo je bil postavljen škofov grb in njegovo geslo (v slovensčini).

Uvodno besedo je imel p. Fortunat Zorman, ki je skušal zlasti mlajši generaciji prikazati škofa Rožmana kot branilca in borce za človekove osebnostne pravice in je zato bil neizprosno nasprotnik komunistov, ki so grobo kršili te človeške pravice tudi na Slovenskem. Dalje je orisal škofa Rožmana kot ohranjevalca slovenske 1200 letne krščanske tradicije med Slovenci, katero je hotel komunistom uničiti. — Pri prireditvi je nastopil pevski zbor „Fantje na vasi“

s pesmimi: Spomini, Angelček varuh moj in Jaz sem vstajenje ter pevski zbor „Korotan“ s pesmimi: Rož, Podjuna, Zila, Krasen pogled in Tja pojdem, poklekem. Otroci dveh slovenskih šol (Marije Vnebovzete in Sv. Vida) so recitali: Kam gre moja pot in Škof Rožman mladini. Dramatsko društvo Liliya je odigralo prizor „Križa teža in plačilo“. Plesna skupina Kres pa je nastopila s plesno kreacijo „Glejte kako umira pravični“. Slavnostni govor je imel prof. Vinko Lipovec, ki je v daljšem govoru orisal zgodovinske vplive na pok. škofa od njegovih mladih let do komunistične revolucije. Pokazal je na trdno škofovo protikomunistično stališče, ki ga pa ni oviralo, da se ne bi zavzemal pri okupatorju tudi za človeške pravice komunistov.

V LEMONTU — ZDA

V Lemontu pa so imeli spominsko proslavo za pokojnega škofa Rožmana v nedeljo 18. novembra. Prihiti so Slovenci iz raznih strani ZDA. Ob 14 so se vsi zbrali na samostanskem pokopališču ob grobu škofa Rožmana, ki je bil okrašen z rožami. Na pokopališču in pozneje med procesijo in v cerkvi so bile molitve za pokojnega škofa, za slovenske duhovnike, za žrtve komunistične revolucije in za padle vojake v ameriških vojnah.

Spominska sv. maša je bila v samostanski cerkvi ob veliki udeležbi rojakov. Med mašo je bilo ljudsko petje, ki ga je vodil dr. Alojzij Arko. Po evangeliju je imel globok govor p. Fortunat OFM, ki je orisal pok. škofa kot velikega in neustrašenega pastirja slovenskega naroda, ki je videl v brezbožnem komunizmu popolnoma v smislu „Divini Redemptoris“ največjo nevarnost za krščanstvo in za krščansko življenje slovenskega naroda.

Obe spominski prireditvi — tako v Clevelandu kot v Lemontu — sta pokazali, da je še živ spomin na velikega škofa in da se zdomski Slovenci trdno držimo njegovih nadpastirskih navodil.

MIRKO KUNČIČ 80 - LETNIK

Šibkega telena, vedno bolehen, že nekajkrat „pri koncu“ — pa je doživel svojih osemdeset let življenja zdrav, bistrega duha in še krepkega peresa, ki ga še sedaj uporablja z ljubeznijo in uspehom v pisanju za naše — najmlajše. Po letih starih, a z mladostno dušo otroka. Ni zdomske slovenske mladinske knjige, ne radio-postaje, ne prireditve, kjer ne bi našel kdaj na njegovo ime. Kotičkov striček iz nekdanjega Slovenca je postal „dedek“, ki poje in piše pesmice in povestice in igrice, v katerih že več kot pol stoletja nastopajo naši otroci in bo še dolgo živel med njimi tudi potem, ko bo že počival — če Bog ne bo določil drugače po posebni milosti — v tujini, ki jo je tako lepo „podomačil“ v svoji pesmi, prozi in igri. Njegova osemdesetletnica je jubilej slovenskega zdomskega mladinskega pisateljevanja, ki ga predstavlja predvsem in edini Mirko Kunčič.

Mirko Kunčič se je rodil 12. decembra 1899 v Lešcah pri Bledu iz železničarske družine. Kakor sam piše v svojih rokopisnih spominih, ki jih je naslovil Krivulje življenja, in mi jih je dal v pogled, se je družil v zgodnji mladosti rajši s starejšimi ljudmi kot mlajšimi, in pri takih dedih je slišal marsikaj iz domačega podtriglavskega pravljicega zaklada, ki mu je za vedno ostal v življenju. Mater je kmalu izgubil. Oče ga je poslal na nemško realno v Ljubljano, še v času Avstrije, kjer je v višjih razredih postal žrtve nemškutarskega profesorja. Tedaj je tudi že pisal. Veletrgovec Medić je čenil njegov talent in ga je vzel v svojo pisarno; po nekaj mesecih ga „odstopil“ svojemu bratu, ki je bil še zdravnik v zdravilišču za jetične v Topolšnici. Bil je državni uradnik nekaj let, nakar je izstopil iz državne službe iz odpora proti tedanjim metodam diktatorskega režima. Tedaj se nastopila „slaba leta“ v Ljubljani, kjer si je služil za življenje s svojim pisateljevanjem, ko je pisal v vse slovenske tako mladinske,

otroške in druge liste. Pisal je v liste: Angelček, Vrtec, Naš rod, Mladi junak, Zvonček, Zamorček, pa tudi v Mladiko in Ljubljanski zvon in drugam. Živel se je tudi kot privatni glasbeni učitelj, predvsem je dajal ure v igranju citer, v katerem je bil skoraj „virtuoz“. Tedaj je bil tak njegov „učenec“ tudi veliki filozof prof. Veber. Odpirala se mu je pot v sodelovanje pri Jutru, on pa se je ponudil Slovincu, kjer so ga zaposlili kot urednika rubrike Mladi Slovenec, za kar je prejel honorar od vsake urejene številke in od svojega pisanja posebej. Tako je postal „Kotičkov striček“. Obenem je bil tudi „poročevalec iz sodne dvorane“. To častno karstvo in mladinsko pisateljevanje je bil odslej njegov kruh. Tako se je poročil z gđ. Tilko Marotovo iz Braslova, ki je bila vodja Slovenceve ekspoziture v Celju in pozneje v Kranju. Stanovala sta na Dovjem, kjer je pisal Mladega Slovence, v soboto pa ga hodil „lomit“ v Ljubljano. Tako je bilo do druge svetovne vojne.

V ta čas je padlo glavno njegovo pisateljsko delo. Sodelovanje pri vseh slovenskih mladinskih listih in tudi leposlovnih („le v Dom in svet nisem našel poti“, kot pravi v spominih). Bil je pesnik, prvenstveno mladinski, pisatelj, dramatik, poročevalec, prevajavec, prireditelj itd. Izhajale so knjige za knjigo pri raznih založbah, in celo sam se ne spominja vseh naslovov. Približno ve — mi je rekel — da mu je Jugoslovanska knjigarna izdala deset knjig, druge založbe (kot Učiteljska, Nova založba, Mohorjeva itd.) pa sedem. Nekaj imen samo: Najdenček Jokec, Ptček z dvema ključnoma, Matjaž, Zlata lestvica, Krojaček-veseljaček, Čmokec-Poskoček, Za židano voljo, Ali je kaj trden most? Razni prigodni gledališki nastopi, zlasti za sporede Slovenske krščanske ženske zveze za katere materinske proslave je bil redno angažiran itd., so izšli tudi v tisku. Predvsem se je uveljavil s tremi zvezki Triglavih pravljic in pripovedk, ki mu jih je izdala Učiteljska tiskarna, pa z igro Triglavsko rožo, ki je bila igrana tudi v državnem gledališču, ko je bil ravnatelj Ciril Debevec. Bil je tudi član Mladega PEN-kluba kandidatov za redne člane PEN-klubov, ki je smel imeti samo 25 rednih članov.

Ko so Nemci zasedli Gorenjsko, je pred smrtno grožnjo nadstojal pribežal v Ljubljano. In ko je prišla za njim še družina, se je naselil v Stični, kjer je občeval mnogo s pisateljem Meškom. Ker mu je grozila zdaj smrtna nevarnost od partizanov, je pobegnil v Ljubljano, kjer ga je general Rupnik — kot župan — nastavil na magistratu kot pomožnega tiskovnega uradnika. To je bila zadnja njegova službena postojanka. L. 1945 je z vso družino (razen starejše hčerke) pribežal v taborišče na

Koroško, odkoder je šel v Italijo (Treviso, Modena, Barletta...), kjer se je takoj uvrstil med taboriške pisatelje. Ena prvih „tiskovin“ v taborišču v Lienzu je bila nova izdaja Čmokec-Poskočka. Znamenitost in bibliografska posebnost je njegovo nameravano izdajanje v italijanski tiskarni tiskane mladinske revije Naša beseda, katere je izšla samo prva in edina številka s pesmijo Naša beseda, ki se je odslej neštetokrat deklamirala med zdomskimi Slovenci. Tiskana je bila v Modeni brez šumevev (č, š, ž), ki jih tiskarna ni imela. Stroške je plačal neki slovenski učitelj, katerega ime se pisatelj ta hip ne spominja. Kdor ima tak izvod, ima knjižno redkost.

V Argentini, kamor se je preselil l. 1948, je našel „nastavitev“ globoko v pamti kot „hlapec na deželi“ (peón de campo), o čemer tako preprosto in zanimivo piše v svojih spominih in kar bomo pri razpisu v božični številki, na kar opozarjamo. Po štirih letih kampovskega dela se je vrnil v Buenos Aires kot vratar tovarne Tintoreria Morón, kjer je bil do upokojitve. Zdaj živi v krogu že svojih poročenih otrok.

Pisateljsko delo iz domovine se tu nadaljuje. Sodeluje predvsem z mladinskimi spisi pri vseh zdomskih listih, tudi v Svobodni Sloveniji in njenih Zbornikih, v Duhovnem življenju itd. Njegovo ime najpogosteje nastopa pri vseh mladinskih prireditvah. Čitanka živ-zav je skoraj antologija njegovih pesmi, ponatiskujejo se njegovi prevodi, njegove originalne priredbe na neoriginalne slike (Tinček in Tonček), pa tudi izhajajo izvirne zbirke, tako pesniška antologija pri Gorški Mohorjevi Pisani vrtiljak ali pri Celovski Mohorjevi pripovedni izbor Najlepša je mladost, Nova pripovedna dela so mladinska povest Dogodivščine v pragozdu, pripovedovanje po opisih Saše Stareta, ter maldinska povest Gorjančev Pavlek v izdaji Slovenske kulturne akcije, ki jo je pozdravil Finžgar kot svojsko povezavo triglavskih in pampske folklore, kot jo je prinesel zdoma in si jo osvojil v pampskem hlapčevanju. Kakor vem, mu je dramaturg priredbo te povesti priredil prof. B. Bajuk v Mendoza, in jo bo na oder postavil te dni za njegovo 80-letnico režiser Rudi Hirschegeer. Vsi trije so redni člani SKA.

Poleg tega še vedno piše svoje spomine Krivulje življenja in sodeluje že dolga leta s pravljicami pri vatikanski slovenski radijski postaji.

To je življenje in delo današnjega jubilara Mirka Kunčiča, staroste slovenskih pisateljev v zdomstvu. Naj mu bodo te predstavljene vrstice napisane za njegov jubilej samo v majhno zahvalo za njegovo neumorno delo na področju našega mladinskega in zdomskega slovstva. Ter za sodelovanje pri našem listu še posebej, z željo, da bi mu bilo dano še mnogokaj napisati naši mladini in našem zdomstvu nasploh. td

27. Mladinski dan

Slovenska dekliska organizacija in Slovenska fantovska zveza sta obhajali svoj 27. mladinski dan. Slavje se je pričelo v nedeljo 4. novembra na Slovenski Pristavi v Castelarju ob osmih zjutraj z odigranjem odbojke deklet in fantov.

Ob pol dvanajstih je g. dr. Alojzij Stare, mladinski duhovni vodja, daroval sveto mašo. Pri pridigi je poudaril, kako je bil rajni škof dr. Rožman velik častilec Marije. Po njegovem zgledu naj se tudi mladina zaupno obrača k nebeski Materi ter jo prosi vsega, kar potrebuje za svoji organizaciji in tudi za svoje osebno življenje. Med sveto mašo je bilo ljudsko petje.

Po sveti daritvi se je mladina pri pogrnenih mizah malo okrepčala. Nato so mlajši nadaljevali s športnim tekmovanjem. V kasnejših popoldanskih urah so začeli prihajati starejši gostje iz bližnjih in daljnih krajev. Ob napovedani uri se je pričel kulturni program, pri katerem je sodelovala mladina vseh okrajev.

Najprej je pozdravila vse navzoče predsednica SDO gđ. Polona Pintar. Poudarila je, da so starši tukajšnje Slovenske mladine sprejeli nase nalogo pričenja za resnico s samozaveščenostjo, srčnostjo in junaštvom. Ta boj za Resnico je bila sila, ki jih je vodila in do danes urejala odnose v zdomstvu. Naloga in dolžnost mladih je to poslanstvo prevzeti nase in jo izpeljati do konca. Moderni človek zajema samo iz sedanjosti in ne ceni preteklosti, zato nima korenin. Brez teh pa ni ne rasti in ne sadov. Vse zdravo in krepko življenje raste iz tradicije. Zato mora biti mladina ponosna na svojo krščansko, narodno in duhovno dediščino, iz katere bo

zajemala, kar potrebuje za svoj obstoj v svobodnem svetu.

Sledil je govor predsednika SFZ g. Pavla Pleška, ki je med drugim dejal: Z ozirom na značilnosti svetovnega razvoja, ki smo mu priče in z ozirom na potrebe naše skupnosti, še prav posebno pa ob prilikah kot je današnja, moramo mi, mladina, biti na jasnem, kaj smo in kaj moramo biti; ne moremo biti nobenega dvoma o tem, kakšna mora biti naša prisotnost v današnjem svetu. Vemo, da smo ljudje, obdarovani s prostim razumom in svobodno voljo. Gmotna sužnost in psihično nasilje sta v modernem času osebo spremenila v bitje zgolj materialnega sveta ali pa sta ga spremenila v nepomemben in nemočen člen v verigi totalitarnostnega sistema. Naša dolžnost je, da se obema oblikama poniževanja človeške osebnosti in njegovega dostojanstva upremo na ves glas; to bo rešitev za nas in za družbo sploh.

Za tem nagovorom so nastopili Lanuska dekleta, ki so pripravila ritmično vajo, ki je zelo lepo uspela.

—Prstavka mladina, ki je pripravila argentinski folklorni ples („carnavalito“).

— Sanjuški fantje, ki so se odrezali z lepim telovadnim nastopom.

— Ramoška dekleta, ki so zaključila program z izvedbo raznih koračnic.

Te štiri točke so šaljivo povezovali pristavski fantje, ki tvorijo „umetniško“ skupino „Le ljudje“.

Zatem je sledila razdelitev pokalov. Glavnega je dobila sanmartinska mladina.

Ob prijetnem razgovoru in lepih slovenskih melodijah se je poslavljanje navzočih zavleklo pozno v noč.

„Cvetje hvaležno odklanjamo“ v San Martinu

Gledališki odsek Slovenskega doma v San Martinu nas je povabil na predstavo v soboto 24. novembra. Postavili so na oder moderno komedijo v treh dejanjih in štirih slikah dveh neznanih ameriških avtorjev v gledališki literaturi. Imeli smo vtis, da je delo napisano bolj za tako imenovano „prodajno“ ali trgovsko gledališče, katerega zlasti vidimo veliko po televiziji in po mnogih tozadevnih gledališčih po Buenos Airesu. Zgraditev komedije je precej revna in zato je težko ustvariti in podati gledalcu gledališki humor.

Kljub temu, da besedilo in vsebina nista veliko pripomogla, se je z vso požitvalnostjo lotila režije gospa Nataša Smersujeva, članica gledališkega odseka Slovenske kulturne akcije. S skupino mladih in navdušenih igralcev je naštudiral komedijo in nam jo predstavila v njeni zamisli. Tisti, ki poznamo, kaj pomeni naučiti mlade v gledališkem jeziku govoriti slovensko, vemo, koliko truda in dobre volje zahteva to delo. V veliki meri je gospa Nataša to dosegla, čeprav bi v pravilnem naglašanju želeli več popolnosti. Tudi v igranju se je čutilo, da so vsi nastopajoči bili skrbno vodeni z roko gospe Smersujeve.

Glavno vlogo „namišljenega, na smrt bolnega“ je igral Jure Truden zelo dobro in prepričljivo, čeprav so po našem mnenju njegovi gledališki talenti še večji. Edina ženska vloga v komediji je

Judy Kimball, katero je igrala Veronika Fajfar zelo dobro in pohvalno. Obvladala je tekst do potankosti, kot vsi ostali nastopajoči, kar je pomagalo pravilnemu tempu med dejanji. Da je komedija res zaživila pred nami, so dobro podali svoje vloge Marjan Jese-novec kot dr. Morrissey, Miha Potočnik kot Bert in Viktor Leber kot Arnold. Posebno pa omenjamo Andreja Peršuha v vlogi gospoda Atkinsa. Njegovo igranje je bilo na višini in zdi se nam, da smo pred odkritjem novega gledališkega talenta. Šest mladih, tukaj rojenih in pod skrbno režijo, so nam pripravili prijeten gledališki večer, za kar smo jim zelo hvaležni. Tudi scena je bila delu primerna. Za to imata za sluge Ivan Jerman in Miha Potočnik. Tu bi radi opozorili, da nas je nekoliko motila postavitev kuhinjske mize in stolov skupaj z zofa v sprejemni sobi.

Kljub nekaterim pomanjkljivostim smo vsi navzoči odnesli lep vtis s tega gledališkega večera z željo, da bi ta skupina nadaljevala z delom, predvsem gospa Nataša, katere se je izkazala kot odlični režiser.

Kot priznanje za njihovo delo jih je ob koncu predstave polna dvorana gledalcev nagradila s burnim ploskanjem. V imenu Slovenskega doma v San Martinu je predsednik Fajfar izročil gospe Smersujevi, kot izraz zahvale, lep šopek rož.

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnostne novice:

Rojstvo: V družini Jožeta Rometa in njegove žene Slavke roj. Urbanja se je 6. decembra rodila hčerka. Čestitamo!

Poroka: V petek 7. decembra sta se v kapeli sv. Roka ob baziliki sv. Frančiška v Buenos Airesu poročila Lučka Potočnik in Duilio Pierri. Za priči sta bila nevestin oče Matevž Potočnik in ženinova mati ga. Minerva Pierri. Poročil ju je g. Jože Škerbec. Čestitamo!

SAN MARTIN

Sestanek Lige žena-mati

21. novembra je sanmartinska Liga žena-mati spet imela svoj redni mesečni sestanek. Članice so s ponovnim zanimanjem sledile podajanju g. Marinškove o ruskem pisatelju Tolstoj. 19. t. m. pa ob običajni uri praznujejo njih vsakoletno božičnico. Vse prisrčno vabljene!

OBČNA ZBORA MLADINSKIH ORGANIZACIJ

Obe mladinski organizaciji v San Martinu sta imeli svoja občna zbora, na katerih so bili izvoljeni novi vodstvi obeh organizacij.

Odsek Slovenske fantovske zveze v San Martinu je imel svoj občni zbor 17. novembra. Vodil ga je predsednik inž. Miha Potočnik. Po podanih poročilih odbornikov in izglasovanih razrešnici so bile volitve novega odbora in so bili izvoljeni: predsednik Miha Podraž, podpredsednik Andrej Petelin, tajnik Jože Lenarčič, športni referent Andrej Peršuh, gospodar Andrej Dimnik, blagajnik Viktor Leber, kulturni referent inž. Miha Potočnik, mladinski

referent Jože Jerman, delegata za zvezni odbor SFZ Jože Lenarčič in Andrej Peršuh. — Novi predsednik se je zahvalil za zaupanje. Nato se je razvil razgovor o delu odseka v prihodnjem letu.

Krožek Slovenske dekliske organizacije v San Martinu je imel svoj občni zbor dne 2. decembra. Vodila ga je sedanja predsednica Veronika Fajfar. Po podanih poročilih odbornice so bile volitve in so bile v novi odbor izvoljene: predsednica Mirjanka Voršič, blagajničarka Ana Marija Podraž, kulturna referentka Veronika Fajfar, športni referent: Eva Smersu in Tatjana Fajfar, voditeljica naraščajne Pavlinka Voršič, voditeljica mladenk Marija Žagar, delegatinja za zvezni odbor SDO Metka Kahne. Tudi dekleta so nato obravnavala program dela za prihodnje poslovno leto.

ZAKLJUČKE SOLE IN MIKLAVŽEVANJE

V soboto 1. decembra popoldne je bil v prostorih Slovenskega doma sklep šole škofa dr. Gregorija Rožmana, katerega so se udeležili učenci šole in njihovi starši. Po uvodnih besedah voditeljice g. Katic Dimnikove je šolski zbor zapel tri pesmi: Sonce čez hribeček gre, Hajd na noge in Ena ptička priletela. Učenci iz višjih razredov so deklamirali Prešernovo Zdravljico. Nato se je voditeljica poslovala od letošnjih absolventov in jim čestitala na uspešno zaključni osemletni osnovni šoli. Letošnji absolventi so bili: Marko Avgustin, Fabijan Kovarčič, Marjan in Veronika Petkovšek, Giza Šušteršič, Fani Vombergar in Monika Strle. Zastopnik Doma je vsem absolventom izročil v imenu Doma izvod Hanzeličeve knjige „Naše življenje“. Po kratkem odmoru, med katerim so bila vsem učen-

cem razdeljena spričevala, je sledil prizorček za Miklavža „Biserna kanglica“, ki ga je napisal Mirko Kunčič. Po končanem prizoru je prišel na oder Miklavž v spremstvu angelov in hudih parkljev in razdelil otrokom darila.

SLOVENSKA PRISTAVA

BOŽICEVANJE SLOVENSKE SKUPNOSTI

V pričakovanju božičnih praznikov nam misli pogosto uhajajo iz tukajšnjih toplih krajev v zasnežene gore, zamrznjene doline in ledene reke naše domovine. Lepi božični običaji, milina lepih božičnih pesmi, cerkveni obredi v domači cerkvi, vse nam je še tako blizu, kakor da ne bi preteklo že 35 let in, kakor da nas ne bi ločilo širno morje. Zveza slovenskih mater in žena si prizadeva vsako leto pričarati nam za Božič naše slovenske navade, ter jih predvsem posredovati naši mladini. Letos je to nalogo sprejel krajevni odbor Zveze v Castelarju.

Na božičnico vabimo prav vse rojake. Na prireditvi bo izžrebana tudi srečka lepe damske žepne ure. Na svidenje 22. decembra ob petih popoldne na Pristavi v Castelarju!

Slovenci po svetu
Dve lepi spominski proslavi ob 20-letnici smrti škofa dr. Gregorija Rožmana
Nad. na 4. str.

Darovali so

V tiskovni sklad Svobodne Slovenije so darovali dr. Petek Klopčič, Kanada, 30.000 pesov; ga. Marjana Marn, Cap. Fed., 5.000 pesov; dr. Marija Prijatelj, Nemčija, 160.000 pesov v hvaležen spomin na raj. g. Jožeta Košička. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Uprava Svobodne Slovenije

Novice iz Slovenije

ČRNI VRH PRI IDRJI — Slovenski prevajalci so se letos zbrali na posvet v tem kraju in poslušali šestnajst referatov, ki so se v glavnem bavili z zgodovino prevajanja na Slovenskem. Na posvetu so bili tudi gostje iz Srbije, Hrvaške, Makedonije, Vojvodine in Kosova. Med referati je bilo posebno zanimivo poročilo M. Freindove o prvem prevodu Jenkove „Naprej zastava Slave“ v angleščino, ki jo je prevedel leta 1885 A. L. Hardy.

KOPER — Po več kot dvehletnih prenovitvenih delih bodo 26. novembra ponovno odprli za vse obiskovalce osrednjo študijsko knjižnico. Znotraj so prostore popolnoma preuredili. Bistveno so spremenili tudi način izposojanja. Pristop do knjig, ki jih je nad 60.000 — bo prost. Knjižničarji bodo bolj svetovalci, ne iskanci knjig po policah.

LJUBLJANA — Kdor več zasluži, naj več prispeva: Slovensko ustavno sodišče je sporočilo svoj sklep glede neustavnosti člena samoupravnega sporazuma temeljnega varstva in vzgoje otrok v vrtcih. Tako bodo lestvice o prispevkih za bivanje v vrtcih še naprej veljale.

SLOVENCİ V ARGENTINI

Nad. iz 3. str.

MENDOZA

SILVA HEINRIHAR IN
BERNARD VIDIC — UMRILA

Smrt je pobrala iz naše srede zopet novo žrtev. Zadnje čase se kar pogosteje oglašajo z obiskom med nami! Komaj smo v sredo, 21. t. m. položili k večnemu počitku gospo Silvo Heinricharjevo, ki je po božjem usmiljenju doživela v svoji težki bolezni, so že ponovno zapeli telefoni med nami: „Umrli je g. Vidic!“ — G. Bernarda Vidica smo pokopali v četrti, 22. novembra. Starejšim, ki smo prihajali v Mendoza s prvimi skupinami, nam bo rajni ostal iz prve dobe našega begunskega izseljenstva pač v zasluženem blagem in hvaležnem spominu; mlajšim pa naj poleg tega služi še v vzoren zgled ljubezni do bližnjega, ki jo je nam (in staršem naših mlajših!) izkazoval v tistih najtežjih časih, ko smo začeli svoje novo priseljeniško življenje.

Bili so časi, ko smo še prenočevali

ŽALEC — V Savinovem razstavnem salonu v Žalcu so 24. oktobra odprli razstavo likovnih del Zdenke Golob. Pri kulturnem delu ob odprtju so sodelovali tenorist Mitja Gregorac, violinist Tomaž Lorenz in kitarist Igor Saje.

LJUBLJANA — Celodnevna šola je temelj za skladno in smotno usmerjanje v tisto smer, od katere lahko družba pričakuje rešitev za probleme, s katerimi se srečuje. Tako je na seji vodstva partije razmišljal Emil Rojc o političnih vidikih načela o usmerjenem izobraževanju.

UMRLI SO od 9. do 14. novembra 1979

LJUBLJANA — Lojze Lah; dr. Milko Gornik, 75; Anica Pic r. Kalin, 81; Ivan Simonič, up. prof., 74; Helena Grandič r. Voga; Franciška Sršen; Danica Konič, 87; Angela Tehovnik r. Melik; Jakob Rupert, up., 74; dr. Vekoslav Smid, primarij-stomatolog; Marija Vrhunc r. Grgič; Karolina Belčič r. Marolt, 94; Jazko Jamnik, 77; Avgusta Ivanc r. Kranjc; Josipina Exel r. Černe.

RAZNI KRAJI — Marija Kunc, 97, Podpeč; Ivan Verbič, mizar, Mengeš; Marica Oberžan, Celje; Božena Rolih r. Klavs, Novo mesto; Franciška Janc r. Jeram, 78, Dravljica-Lj.; Franc Brozi-

nekateri — na trdih tleh in iskali strehe ter zatočišča svojim družinam od kvadre do kvadre in poleg tekali za zaposlitvijo in zaslužkom.

Kdor je bil v zadregi, kam naj se obrne in kod naj išče strehe, je dobil „kajpot“: „K Vidicu pojdi!“

G. Vidic je imel pregled preko vse tedanje Mendoze in iz srca rad je vsakemu priskočil na pomoč.

Ob njegovem zadnjem slovesu smo mu mendoški Slovenci dolžni ohraniti iskreno zahvalo. Dobro se tudi zavedamo, da je za svoja tolikšna dobra dela do bližnjega že prejel v večnosti svoje plačilo. Naj počiva v miru!

Bb.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Zedinjena Slovenija se bo v petek 14. decembra ob 19. uri v cerkvi Marije Pomagaj spomnila svojega, pred 10 leti umrlega, dolgoletnega podpredsednika Roberta Petricka. Na spominsko sv. mašo vabljeni vsi sedanji in bivši odborniki.

Šolska kolonija odide 26. decembra v cordobske hribe. Prosimo, da vsi plačate do 21. decembra, ker je s plačevanjem na postaji velika težava.

na, 75, Jelšane; France Andoljšek, Velike Poljane; Rafaela Hozjan r. Grebene, Krka pri Stični; Ivo Kvace, up.; Maistrov borec, 80, St. Lovrenc na Pohorju; France Langer, up. vodja zemlj. knjige, 88, Radče; Marija Šipic r. Kanduč, Kranj; dr. Pavel Lautner, zdravniki, 88, Loče pri Poljčanah; Antonija Lustek, up., 88, Dravljica-Lj.; Marija Hace, 55, Franc Hace, 65 in Alojz Lunder, 28 iz Predgrada (avto v vlak na nezavaranem prehodu pri Lavrici); Marija Durini r. Kondrič, 87, Novo mesto; Lojze Zupančič, 55, Kriška vas; Olga Zajec, up. učit., Trebnje; Angela Zajc, r. Gregor, 76; Zdobrova; Marija Obreza r. Terpeček, Celje; Martin Maznik, Breška vas pri Beli cerkvi; Ludvik Križnik, Vransko; Marica Perko r. Logar, Goriče; Mihaela Svetlin, up., Mengeš; Jože Štokar, Sostro; Marija Oražem r. Merhar, Dolenja vas pri Ribnici; Ivanka Trhka r. Rus, nekdanja lastnica hotela Triglav, Bled; Franc Merčun, 77, Šentjakob; Albina Erznovnik r. Čadež, Žiri.

OBVESTILA

SOBOTA, 15. decembra:

Redna seja profsorskega zbora Slovenskega srednješolskega tečaja ob 9. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 16. decembra:

V Slovenskem domu v San Martinu priredita SFZ in SDO družinski dan. Spominska proslava ob 10-letnici smrti dr. Mihe Kreka v Slovenski hiši ob 9.30.

SOBOTA, 22. decembra:

Na Pristavi skupno božičevanje, ki ga pripravlja krajevni odbor Zveze slovenskih mater in žena. Začetek ob 17. ri.

NEDELJA, 23. decembra:

V Slovenskem domu v San Martinu ob 10. redni občni zbor.

Praznovanje božiča po domačih običajih v prireditvi krajevnega odbora Zveze slovenskih mater in žena na Pristavi.

Božična noč 24. decembra:

V Slovenski cerkvi Marije Pomagaj slovenska polnočnica ob 22. uri.

BOŽIČ, 25. decembra:

V Slovenskem domu v San Martinu po sv. maši kratka božičnica in nato božični zajtrk.

PONEDELJEK, 31. decembra:

V Slovenskem domu v San Martinu veliko silvestrovanje z orkestrom.

Pod gornjim naslovom je izšla 600 strani debela knjiga. Priporočamo, da si jo hitro nabavite, ker je izdaja nizka. Obrnete se lahko za podrobna vprašanja na dr. Filipa Žaklja, Tel.: 651-6051.

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pritličje
Capital Federal
Tel. 393-3536

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17. do 20. Zahtevati določitev
ure na privatni telefon 666-4366.

PO ŠPORTNEM SVETU

V DVOBOJU EVROPSKE namiznoteniške lige je v Birminghamu 15. novembra Jugoslavija premagala Veliko Britanijo s 4:3. Za Jugoslavijo so igrali Šurbek, Stipančič, Kalinič in Palatinuša.

NA TURNIRJU rokometašev v Malmö na švedskem jugoslovanska ekipa ni žela zmag, čeprav je med najboljšimi v svetu. Po porazih z Dansko in Sovjetsko zvezo se je merila za predzadnje sedmo mesto s švedsko.

ZNANI BELGIJSKI KOLESAR, že 40-letni Patrick Sercu, je zmagal na šestdnevni kolesarski dirki v Berlinu. Zanimivo je, da je Sercu zmagal že na šestinsedemdesetih šestdnevnikih tekmah v zadnjih 15 letih.

NA ZADNEM SESTANKU TEŽKOATLETSKE mednarodne zveze, ki je bilo v Solunu konec novembra, so priznali Ljubljani pravico do izvedbe 36. svetovnega prvenstva v dviganju uteži.

Božičnega veselja in mnogo božjega blagoslova v letu 1980 želi vsem slovenskim rojakom, članom in podpornikom

SLOMŠKOV DOM

V ponedeljek, 31. decembra ob 21. uri bomo imeli v Domu veselo

SILVESTROVANJE

Nakaznice za domačo večerjo so že v predprodaji.

v San Martinu

PIREDITVE V DECEMBRU:

Slovenski dom

V nedeljo, 16. decembra
DRUŽINSKI DAN s kosilom
v prireditvi SDO in SFZ San Martin

V nedeljo, 23. decembra ob 10
REDNI OČNI ZBOR Slovenskega doma v San Martinu

na Božič, 25. decembra
SLOVENSNA BOŽIČNA MAŠA, nato božičnica in božični zajtrk

na Silvestrovo, 31. decembra
VELIKO SILVESTROVANJE
z orkestrom v prostorih Doma

ESLOVENIA LIBRE

Editor y director: Miloš Stare
Redacción y Administración:

Ramón L. Falcón 4158

1407 Buenos Aires

Argentina

T. E. 69-9503

Uredniški odbor:

Miloš Stare, dr. Tine Debeljak,

Slavimir Batagelj in Tone Mizerit

Correo Argentino Central (B)
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 24.576

Naročnina Svob. Slovenije za l. 1979: za Argentino \$ 38.000.—, pri pošiljanju po pošti \$ 43.000.—, ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 35 USA dol., obmejne države Argentine 30 USA dol.; Avstralija 45 USA dol.; Evropa 38 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 30 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, 1101, Buenos Aires, T. E. 33-7213.

KREDITNA ZADRUGA
"SLOGA" z o. z.

BME. MITRE 97

RAMOS MEJIA

T. E. 658-6574

URADNE URE:

PONEDELJEK, SREDA IN PETEK
OD 15. DO 19. URE.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL
CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pritličje, pisarna 2
Tel. 35-8827

Z a h v a l a

Štejem si v dolžnost, da se Kreditni zadrugi Sloga, tej koristni in potrebni slovenski ustanovi zahvalim, ker mi je ob smrti moje žene Marije Možina takoj izplačala celotno varovalnino brez odbitka.

Vedno hvaležni

Možina Jože

Buenos Aires, 17. novembra 1979

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je dne 23. novembra 1979 za vedno zapustila naša dobra hčerka, sestra, teta, gospodična

Marija Gnjezda

Iskreno se zahvaljujemo g. Albinu Avguštinu za podelitev zakramentov in za pogrebno sveto mašo in g. Janezu Cukjatiču za pogrebne molitve ob grobu na pokopališču v Boulogne.

Žalujoci:

Mati, sestre, bratje, nečakinje, nečaki

Boulogne, Cleveland, Idrija

Dne 6. decembra 1979 je odšla k Bogu po večno plačilo, previdena s tolažili svete vere naša draga mama, tašča in stara mama

Terezija Bukovec roj. Dobnikar

K zadnjemu počitku smo jo položili dne 7. decembra na pokopališče Tres de febrero.

Lepo se zahvaljujemo g. župniku A. Avguštinu za podeljene zakramente, g. dušnemu pastirju Francetu Bergantu za opravljeno sveto mašo na domu in molitve na grobu ter vsem znancem in prijateljem, ki so se prišli posloviti od rajne.

Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

Žalujoci:

sinova Ivan in Anton,
snahi Majda in Saša,
vnukinji Monika in Graciela.

Buenos Aires, 8. decembra 1979

Spominska proslava

OB 10-LETNICI SMRTI

Dr. Mihe Kreka

BO V NEDELJO 16. DECEMBRA V SLOVENSKI HIŠI

Ob 9.30 sv. maša v cerkvi Marije Pomagaj
Po maši — spominska počastitev
v zgornji dvorani.

Vabljeni vsi, ki cenijo veliko in nesebično življenjsko delo pokojnega za dobro slovenskega naroda.

Za Pripravljalni odbor:
Miloš Stare l. r., Božo Stariha l. r.

Vaše darilo za praznike dobite pri

TEXTIL KOSANČIČ S. A.

Moški, ženski in otroški puloverji po tovarniški ceni.

Od 9.—13. in od 15.—20. ure.

Ramón L. Falcón 2624
C. Lynch 2569

Flores
San Justo

GOSPODINJSKI APARATI • ZVOČNE NAPRAVE • LASTEN UVOZ • POHIŠTVO • DEKORACIJE

- Avda. Hipólito Yrigoyen 8854, LOMAS DE ZAMORA, T. E. 243-2291/3058
- Laprida 398, LOMAS DE ZAMORA, T. E. 243-6060
- Ruta 205, nasproti postaje EZEIZA, T. E. 295-1197
- Avda. 25 de Mayo 136, C. SPEGAZZINI